

CAPITOLUL III.

POTENȚIALUL INFRASTRUCTURII REGIUNII VEST

Existența unei infrastructuri fizice adecvate reprezintă premiza oricărei dezvoltări economice susținute. Pentru evaluarea situației existente și a potențialului infrastructurii din Regiunea Vest vom analiza următoarele puncte:

- Infrastructura de transport;
- Infrastructura de utilități;
- Infrastructura de învățământ, sanitară și socială;
- Infrastructura de sprijinire a afacerilor;
- Infrastructura în domeniul cercetării;
- Unitățile cultural-artistice.

III.1. Infrastructura de transport

Regiunea de Vest este traversată de două din cele trei coridoare Pan-europene care intersectează România, și anume coridorul IV: Berlin/Nurnberg – Praga – Budapesta – Constanța – Istanbul – Salonic și coridorul VII: fluviul Dunărea.

III.1.1. Rețeaua de transport rutier

Regiunea Vest are o rețea bine dezvoltată de căi rutiere, repartizată relativ echilibrat în teritoriu. După cum este arătat în următoarele două tabele, regiunea are o rețea totală de drumuri publice de 10.292 km (12,88% din totalul național).

Se observă că, din totalul drumurilor publice, doar 26% sunt modernizate, procent care se apropie de media de la nivel național (26,46%). Constatăm însă că în cadrul regiunii, în județele Arad, Hunedoara și Timiș procentul drumurilor publice modernizate este mai mic decât media la nivel național. Trebuie, de asemenea, menționat și faptul că o mare parte dintre aceste drumuri se află într-o stare improprie, fiind necesare lucrări urgente de reparații în vederea asigurării unor condiții proprii de circulație.

De asemenea, se constată că densitatea drumurilor publice în regiune este de 32,1 km/100 km² de teritoriu, fiind sub media națională de 33,5 km/100 km².

Pe județele componente, se constată că diferențele sunt semnificative între cea mai mare densitate în județul Hunedoara (45,4 km/100 km²) și cea mai mică în județul Caraș-Severin (22,8 km/100 km²).

Tabel III.1. Drumurile publice, în Regiunea Vest, la sfârșitul anului 2005

Regiunea / Județul	Drumuri publice Total (km)	din care (km):		Procent drumuri modernizate din total	Densitatea drumurilor publice (km pe 100 km ² teritoriu)
		Modernizate	Cu îmbrăcămînți ușoare de asfalt		
Total România	79904	21148	20915	26,46%	33,5%
Vest	10292	2676	2442	26%	32,1
Arad	2 240	511	699	22,81%	28,9
Caraș-Severin	1 944	771	496	39,66%	22,8
Hunedoara	3 206	697	432	21,74%	45,4
Timiș	2 902	697	815	24,01%	33,4

Sursa: Anuarul statistic al României 2006, INS, 2006

În ceea ce privește rețeaua de drumuri din interiorul Regiunii Vest, se observă în tabelul de mai jos că avem de-a face cu 1.883 km de drumuri naționale (11,81% din totalul drumurilor naționale) și 8.409 km de drumuri județene și comunale (13,14% din totalul drumurilor județene și comunale).

Tabel III.2. Tipuri de drumuri publice, în Regiunea Vest, la sfârșitul anului 2005

Regiunea / Județul	Din total drumuri publice (km):					
	Drumuri naționale	din care (km):		Drumuri județene și comunale	din care (km):	
		Modernizate	Cu îmbrăcămînți ușoare de asfalt		Modernizate	Cu îmbrăcămînți ușoare de asfalt
Total România	15934	14374	1253	63970	6774	19662
Vest	1883	1746	120	8409	930	2322
Arad	405	392	13	1835	119	686
Caraș Severin	560	524	36	1384	247	460
Hunedoara	383	349	17	2823	348	415
Timiș	535	481	54	2367	216	761

Sursa: Anuarul statistic al României 2006, INS, 2006

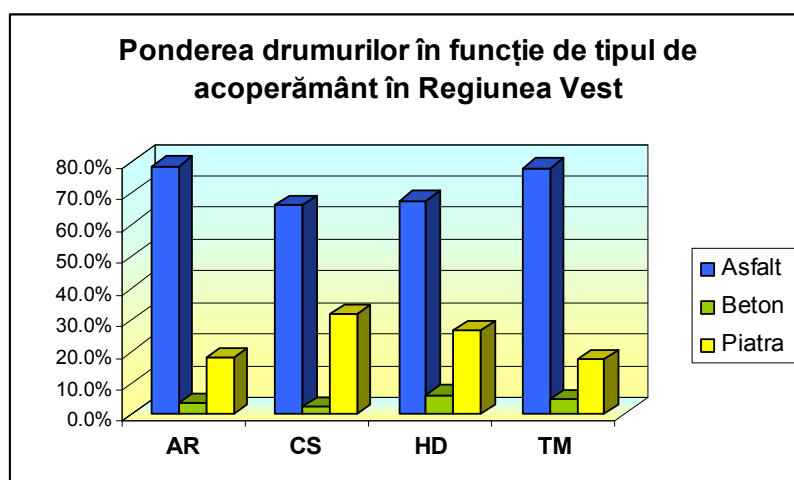

Figura III.1. Ponderea drumurilor în funcție de tipul de acoperământ în Regiunea Vest

Sursa: SC GAUSS SRL

Figura III.2. Drumurile publice și densitatea lor la nivelul Regiunii Vest

Cinci drumuri europene, prezentate în harta de mai jos, traversează Regiunea Vest pe direcțiile nord-sud și est-vest. Dintre acestea trei sunt încadrate ca și drumuri europene principale, iar celelalte două sunt drumuri europene secundare:

Drumuri principale:

- *E 68 - intră în țară dinspre Ungaria (Nădlac) și face legătura prin Arad - Deva cu centrul țării (Sibiu, Brașov) și cu capitala București. Putem considera că aceasta asigură o bună legătură rutieră între centrele județene Arad și Deva, mai ales ca urmare a recente sale modernizări.*
- *E 70 - intră în țară dinspre Serbia (Moravița) și face legătura, prin Timișoara, cu sudul țării și cu capitala București;*
- *E 79 - intră în țară dinspre Ungaria pe la Oradea (Borș) și face legătura cu sudul țării prin defileul Jiului (jud. Hunedoara);*

Drumuri europene secundare:

- *E 671 - trece de la nord prin Arad și Timișoara asigurând astfel o bună legătură între cele două centre județene, drum modernizat de curând și ridicat la standarde europene;*
- *E 673 - face legătura, prin Făget, între estul țării și Banat - Lugoj, scurtând legătura între Deva și Timișoara.*

Figura III.3. Drumurile europene și gradul de modernizare a drumurilor publice la nivelul Regiunii Vest

Infrastructura rutieră aflată în perimetrul punctelor de frontieră este în mare parte modernizată, necesitând doar parțial noi investiții. Pe teritoriul Regiunii Vest există patru puncte rutiere de trecere a frontierei dintre Ungaria și România, trei pe raza județului Arad (Nădlac, Turnu și Vârșand) și punctul Cenad-Kiszombor în județul Timiș.

În ceea ce privește legăturile cu Serbia, la nivelul Regiunii Vest există patru treceri de frontieră: Jimbolia și Moravița în Timiș; Naidăș și Moldova Nouă în Caraș-Severin.

Referitor la căile rutiere de nivel regional se poate aprecia că o serie de neajunsuri, care persistă în prezent, diminuează mult posibilitățile unei dezvoltări economice de amploare, respectiv a racordării corespunzătoare a regiunii la piețele și la schimburile economice interne și internaționale. Acestea sunt reliefate, în principal, de:

- lipsa autostrăzilor, având ca efect intensificarea nejustificată a traficului pe drumuri neadecvate transporturilor inter-regionale și internaționale;
- lipsa inelelor de centură la majoritatea municipiilor și orașelor din regiune, care îngreunează traficul în interiorul acestora și cresc durata deplasării;
- capacitatea portantă scăzută a structurii drumurilor existente cu efecte de degradare accelerată;
- marcarea, inscripționarea și iluminarea de slabă calitate, cu efecte negative asupra siguranței în circulație;
- procentul ridicat de drumuri județene nemodernizate, ceea ce conduce la restrângerea posibilităților și a capacității de trafic.

Deficiențele stării tehnice a infrastructurii rutiere a Regiunii Vest afectează în prezent legăturile rapide între centrele județene Deva - Reșița, Timișoara - Reșița și Timișoara - Deva. Presiunea pe care o suportă această infrastructură existentă la nivel regional este redată de numărul total de vehicule rutiere înmatriculate în circulație, existente în evidență la sfârșitul anului 2004.

În tabelul următor se poate observa situația existentă pentru principalele categorii de vehicule existente în evidența Direcției de Înmatriculare a Vehiculelor ca aparținând unor persoane din Regiunea Vest.

Tabel III.3. Principalele categorii de vehicule existente în Regiunea Vest

Regiunea / Județul	Autoturisme	Autobuze	Autovehicule pentru transport marfă	Micro-buze	Autovehicule speciale
Arad	97 345	529	11 702	197	1 253
Caraș-Severin	59 400	699	8 875	274	1 562
Hunedoara	70 576	469	8 640	443	820
Timiș	124 837	1 016	16 350	259	2 842
Regiunea Vest	352 158	2 713	45 567	1 173	6 477
România	3 225 367	25 421	482 425	17 771	50 793

Sursa: Vehicule înmatriculate și accidente de circulație rutieră, în anul 2004, INS, 2005

III.1.2. Coridoare Pan-Europene

Coridoarele Pan-Europene au fost stabilite în cadrul a trei Conferințe de Transport Pan-European. Conceptul general de *coridor* a fost dezvoltat la prima conferință, care a avut loc la Praga, în 1991.

În cadrul celei de-a doua conferințe (Creta, 1994) s-au definit nouă coridoare de transport - așa numitele **Coridoarele Helsinki** sau **Pan-Europene**.

Acestea au fost recunoscute ca fiind principalele artere de transport din Europa de Est, și s-a subînțeles faptul că investițiile în infrastructura de transport trebuie realizate prioritar de-a lungul acestor coridoare.

Ca urmare a lobby-ului făcut de țările balcanice pentru o conexiune mai bună între Europa de Vest și Balcani, la a treia conferință (Helsinki, 1997) a fost adăugat rețelei un al zecelea coridor, măbind conectivitatea zonei balcanice.

Rolul celor zece coridoare este de a crea legături atât între Europa de Vest și Europa de Est, cât și între statele din Europa de Est. Coridoarele de transport includ căi rutiere și feroviare transfrontaliere între statele UE-15 și țările Europei Centrale și de Est, dar și aeroporturi, porturi maritime și fluviale care servesc drept noduri intermodale de-a lungul acestor căi. Ca urmare a extinderii Uniunii Europene în 2004 și 2007, multe din aceste coridoare sunt acum părți integrante din rețeaua TEN-T.

Fiecare coridor are o componentă rutieră și una feroviară, cu excepția Coridorului VII, care este reprezentat de segmentul de Dunăre în aval de Viena.

Coridoarele prezentate în harta de mai jos formează o rețea ce se întinde de la vest (punct extrem: Nürnberg) la est (punct extrem: Nijni Novgorod) și de la nord (punct extrem: Helsinki) la sud (punct extrem: Salonic).

Teritoriul României este traversat de trei dintre aceste coridoare pan-europene și anume:

- Coridorul IV: Berlin/Nürnberg – Praga – Budapesta – Constanța/Salonic/Istanbul;
- Coridorul VII: Dunărea;
- Coridorul IX: Helsinki – St. Petersburg – Moscova/Pskov – Kiev –Liubashevskă – Chișinău – București – Dimitrovgrad – Alexandropolis.

Dintre acestea, două (Coridorul IV și Coridorul VII) traversează și Regiunea Vest.

Figura III.4. Coridoarele Pan-Europene

Coridorul IV Pan-European are pe teritoriul României două ramuri care se despart pe teritoriul Regiunii Vest. Componenta rutieră a primei ramuri (spre Constanța) are traseul Nădlac – Arad – Timișoara – Lugoj – Deva – Sibiu – Pitești – București – Cernavodă – Constanța.

Această autostradă, proiectată pe viitor pentru a face legătura între Budapesta și Marea Neagră, este prevăzută a traversa teritoriul regiunii de la vest la est și se apreciază că va satisface în mod corespunzător nevoile de legături rapide între centrele Timișoara, Arad, și Deva, contribuind totodată la fluentizarea traficului pe celelalte drumuri din regiune.

În ceea ce privește partea de autostradă care va traversa Regiunea Vest, în prezent s-au început demersurile pentru realizarea studiilor de fezabilitate, pentru obținerea terenurilor necesare, pentru găsirea fondurilor de finanțare a lucrărilor și pentru procedurile necesare licitațiilor de desfășurare a lucrărilor.

Este de remarcat necesitatea și utilitatea unui studiu privind conectarea optimă a drumurilor din regiune cu autostrada, care să vină în întâmpinarea proiectului sus menționat, asigurând tranziția spre folosirea șoselelor de viteză.

Componenta feroviară a primei ramuri are traseul Curtici – Arad –Alba-Iulia – Brașov – Ploiești – București – Constanța.

Cea de-a doua ramură a coridorului IV (spre Istanbul), are o componentă rutieră cu traseul Timișoara – Lugoj – Craiova – Calafat și o componentă feroviară cu traseul Arad – Timișoara – Craiova – Calafat.

Coridorul VII Pan-European se suprapune cursului Dunării, de la Viena până la vărsarea în Marea Neagră. Pe teritoriul României, Dunărea are o lungime de 1.075 km, străbătând și Regiunea Vest între localitățile Baziaș și Cozla.

III.1.3. Rețeaua de căi ferate

Liniile de cale ferată de folosință publică aflate în exploatare la sfârșitul anului 2005 în Regiunea Vest însumau 1904 km, reprezentând 17,39% din totalul național.

Liniile electrificate totalizează 658 km, reprezentând 34,55% din totalul căilor ferate la nivelul regiunii (față de 36,52% cât este media națională), iar liniile ferate duble reprezintă 315 km (16,54% din totalul regiunii, comparativ cu 27,49% media națională). Cu toate acestea,

densitatea căilor ferate în Regiunea Vest este cea mai mare din țară – 59.4 km/1000 km² teritoriu (cu excepția Regiunii București - Ilfov).

De fapt, așa cum se poate vedea din tabelul de mai jos, numai județele Caraș-Severin și Hunedoara au o densitate comparabilă cu cea națională, în timp ce județele Timiș și Arad sunt printre primele din România în ceea ce privește densitatea căilor ferate (Timiș – locul 3, după județele Ilfov și Constanța, iar Arad – locul 9).

Tabel III.4. Liniile de cale ferată în exploatare, în Regiunea Vest, la sfârșitul anului 2005

Regiunea / Județul	Total (km)	din care: electrificate (km)	Densitatea liniilor (km la 1000 km ² teritoriu)
Regiunea Vest	1904	658	59.4
Arad	470	168	60.6
Caraș-Severin	344	152	40.4
Hunedoara	291	221	41.2
Timiș	799	117	91.9
Total România	10948	3999	45.9

Sursa: Anuarul statistic al României 2006, INS, 2006

Regiunea Vest este străbătută de trei linii internaționale de cale ferată:

- București – Craiova – Timișoara – Jimbolia (electrificată până la Timișoara);
- București – Timișoara – Stamora-Moravița;

Aceste două linii se continuă pe teritoriul ex-Yugoslav, spre Belgrad.

- București – Brașov – Sibiu – Deva – Arad – Curtici, cu continuare în Ungaria, spre Budapesta (electrificată integral).

În ceea ce privește colaborarea cu statele vecine Regiunii Vest, există un punct de trecere a frontierei, pe cale ferată, între Ungaria și România, la Curtici, în județul Arad.

De asemenea, la granița cu Serbia există două treceri de frontieră, pe cale ferată, ambele în județul Timiș: Moravița și Jimbolia. Important pentru traficul internațional de marfă și călători este faptul că liniile de mai sus sunt legate de liniile transcarpatice care asigură legătura cu județele și regiunile învecinate:

- Deva – Târgu Jiu – Hațeg;
- Simeria – Brad.

Aportul rețelei de transport pe cale ferată la viața economică a Regiunii Vest, este mult diminuat, în principal din următoarele cauze:

- Viteza redusă de circulație a trenurilor;
- Material rulant și căi de rulare neîntreținute corespunzător și afectate de uzură morală;
- Întârzieri față de orar;
- Condiții de călătorie improprie, în cazul trenurilor de persoane;
- Liniile de cale ferată neelectrificate peste media națională.

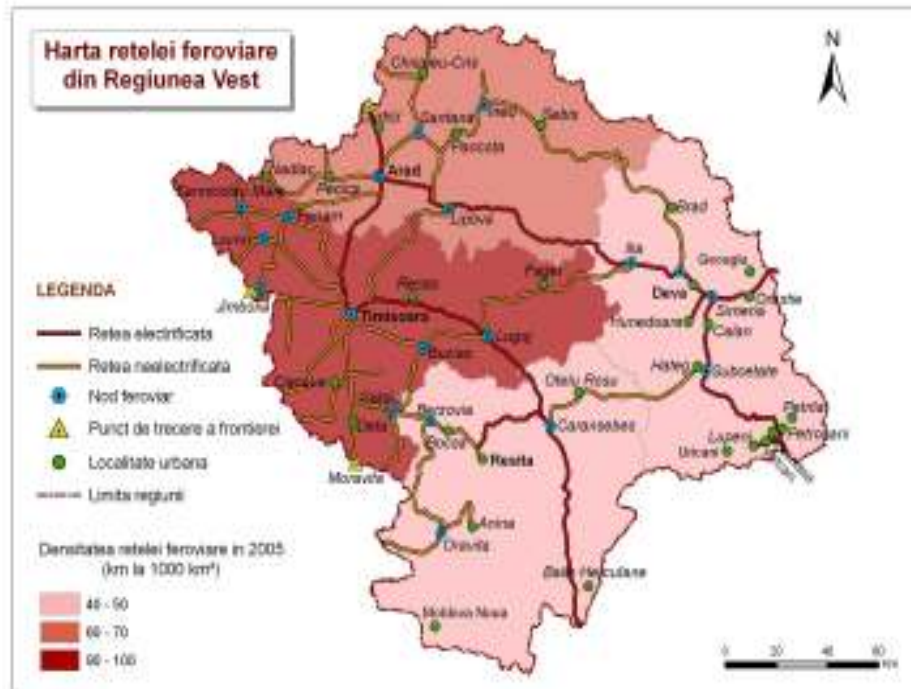

Figura III.5. Căile de transport feroviar și densitatea rețelei feroviare

III.1.4. Transportul aerian

Regiunea Vest dispune de aeroporturi în fiecare județ, în orașele Timișoara, Arad, Caransebeș și Deva, acestea acoperind diferitele cerințe de transport aerian, în funcție de stare și dotări.

O mențiune aparte merită Aeroportul Traian Vuia Timișoara, poarta de vest a României spre Europa, fiind al doilea aeroport ca importanță din România.

Aeroportul Traian Vuia Timișoara deservește a arie imediată de acoperire cu peste 2,1 milioane de locuitori, respectiv Regiunea Vest a României și regiunile de est din Ungaria și Serbia (DKMT).

Deservind peste jumătate de milion de pasageri anual, (aproximativ 1 milion de pasageri în anul 2007), Aeroportul Traian Vuia Timișoara oferă prin intermediul companiilor aeriene care operează pe aeroport, zboruri înspre și dinspre mai mult de 20 de destinații din Europa (Munchen, Milano, Budapesta, Veneția, Viena, Dusseldorf, Frankfurt, Stuttgart, Bologna, Bari, Roma, Florența, Verona, Bergamo, Chișinău, Lvov, Ancona, Paris, Atena) cu previziunea unor noi zboruri și chartere.

Aeroportul Traian Vuia Timișoara are misiunea de a se dezvolta ca un aeroport modern și eficient, la cele mai înalte standarde de securitate și calitate, îmbinând necesitățile de dezvoltare proprii cu cele ale zonei din care face parte.

Situarea Aeroportului Traian Vuia Timișoara într-una dintre cele mai dezvoltate zone ale României, are drept consecință un trafic relativ mare de pasageri și marfă.

Companiile de transport aerian (pasageri și mărfuri), care operează pe Aeroportul Timișoara, atât curse regulate cât și curse charter sunt:

- Curse regulate: Tarom; Carpatair; Austrian Airlines; Malev Hungarian Airlines; Deutsche Lufthansa; Alitalia; Alpi Eagles; ABC AIR Hungary (Cargo); FARNER AIR(Cargo);
- Curse chartere: Jetalliance; Eurojet; Ion Tiriac; Romavia; Netjets; Tarom; Carpatair; Blue Air; Air Cairo; Atlasjet; Air Malta; Futura Airways; Nouvelair, etc.

Obiectivele administrației aeroportuare sunt ambițioase: creșterea numărului de destinații oferite, prin atragerea de noi operatori aerieni, astfel încât Aeroportul Traian Vuia să devină un important nod aerian în această parte a Europei.

Dotarea tehnică permite accesul unor avioane dintre cele mai mari, ca Airbus 310 sau Concorde, fapt care îi conferă un potențial deosebit în domeniu, ca poartă aeriană a regiunii, în folosul turismului și al accesului rapid la circuitele economice, inclusiv pe piețe externe.

Locația aeroportului, creșterea capitalului privat în economia românească, apariția numărului mare de investitori străini în zona de vest a țării și nu în ultimul rând faptul că aeroportul are dotări de tip aeronautic competitive a dus în ultima perioadă la creșterea traficului, astfel încât, în acest moment, aeroportul se confruntă cu probleme de spațiu pe platforme, în aerogări sau în parcări.

În hărțile următoare sunt prezentate câteva din destinațiile externe și interne ale zborurilor desfășurate de pe aeroportul internațional Timișoara.

Figura III.6. Destinații spre Europa de pe Aeroportul Internațional Timișoara

Figura III.7. Destinații interne de pe Aeroportul Internațional Timișoara

Programul de dezvoltare al Aeroportului Traian Vuia Timișoara prevede realizarea unei platforme intermodale de transport (aerian, feroviar, rutier), precum și a unui parc de afaceri, având un rol deosebit de important în dezvoltarea activității aeroportuare.

Județul Arad dispune, de asemenea, de un aeroport internațional – Aeroportul Internațional Arad, situat într-o poziție strategică: se află la o distanță de 4 km de centrul orașului Arad și are acces atât la drumul european E68: Budapesta – Arad – Deva – București, cât și la calea ferată Budapesta – Curtici – Arad – București.

Se urmărește ca, în viitor, aeroportul din Arad să preia traficul de marfă internațional din regiune. În acest scop, a fost creat terminalul cargo care va fi în măsură să preia traficul de marfă pe cale aeriană, care leagă Europa de Vest de Orientul Mijlociu.

Amplasamentul aeroportului din municipiul Arad permite accesul facil al agenților economici din zonele apropiate, în special din județele: Arad, Bihor, Alba și Hunedoara din România, și, respectiv Bekes și Csongrad din Ungaria, în ceea ce privește transportul de marfă.

Aeroportul din Caransebeș (județul Caraș-Severin), a fost inițial destinat doar curselor interne și se află în prezent în proprietate privată, dar are potențialul de a fi utilizat în viitor și pentru traficul extern de călători, în special în ceea ce privește desfășurarea activităților de turism.

Aeroportul din Deva (județul Hunedoara) este utilizat în prezent doar pentru activități de aviație sportivă.

Contribuția transportului aerian la viața economică a regiunii este marcată de neajunsuri ca:

- serviciile de aeroport sunt încă slab dezvoltate;
- lipsesc dotările specifice de conducere spre aterizare în condiții speciale;
- serviciile de întreținere a aeronavelor nu se ridică la standarde internaționale;
- investiția la terminalul cargo de la aeroportul Timișoara este neterminată;
- nu este asigurată legătura de transport aerian între centrele județene;
- aeroporturile din Deva și Caransebeș sunt insuficient utilizate deși au un real potențial de dezvoltare.

III.1.5. Căile navale

În Regiunea Vest principalele cursuri de apă cu potențial navigabil sunt:

- **Dunărea** – în sudul județului Caraș-Severin, care face legătura cu vestul Europei până în Germania și permite accesul la Marea Neagră. Deși transportul naval este în general bine dezvoltat pe Dunăre, există un singur port pe teritoriul regiunii - portul Moldova Nouă. Utilizarea acestuia este influențată negativ de accesul rutier și de calea ferată necorespunzătoare în teritoriul regiunii.
- **Mureșul** – pe teritoriul județelor Hunedoara și Arad, continuă în Ungaria și face în cele din urmă legătura cu Dunărea. Nu este amenajat pentru navigație.
- **Canalul Bega** – pe teritoriul județului Timiș, cu continuare în Serbia, navigabil în trecut, este în prezent neamenajat pentru transportul de mărfuri.

Coridorul fluvial format de însuși cursul Dunării prezintă o importanță deosebită în ceea ce privește transportul de mărfuri către Europa Centrală și Marea Neagră. Pe o lungime de 64 km, cât parcurge Dunărea la limita sudică a județului Caraș-Severin, există o singură amenajare portuară la Moldova Nouă, atât pentru călători cât și pentru marfă. Două mici acostamente există la Liubcova și Drencova pentru încărcarea barjelor cu materiale de construcție, care în prezent nu sunt folosite.

Așadar, în Regiunea Vest, există un singur port la Dunăre în orașul Moldova Nouă din județul Caraș-Severin, numit odinioară „Boșneag”. Orașul Moldova Nouă ocupă o poziție importantă în partea de vest a Defileului Dunării de la Porțile de Fier și în viața din sudul județului Caraș-Severin. Redeschiderea vechilor exploatări miniere din oraș a dus la dezvoltarea

acestui, a reactivat activitatea industrială, contribuind la modernizarea vechiului port, care servea în special la transportul minereului, a cherestelei, cerealelor și fructelor. Astăzi, însă, datorită regresului economic, orașul se confruntă cu probleme.

Valorificarea navigabilității unor cursuri de apă ale regiunii ar putea crea o alternativă economică pentru transportul de mărfuri și pentru accesul la piețe externe.

III.1.6. Rețeaua TEN-T

În anul 1996, Parlamentul și Consiliul European au stabilit, în urma unei decizii, liniile directoare pentru dezvoltarea Rețelei de Transport Trans-Europene sau TEN-T (Trans-European Network for Transport) până în anul 2010. Această rețea urma să deservească cele 15 State Membre ale Uniunii, dar și pe celelalte 12 state candidate din Centrul și Estul Europei.

Lărgirea Uniunii Europene a produs schimbări și în sectorul de transport. Astfel, în 2004, liniile directoare pentru dezvoltarea rețelei TEN-T au fost revizuite și extinse la noile State Membre, incluzând de asemenea România și Bulgaria. Noile linii directoare au revizuit și modernizat planurile din anii '90, concentrând investițiile prioritare pe 30 de axe trans-europene.

Axele prioritare TEN-T deservește în primul rând traficul internațional din cadrul Pieței Unice a Uniunii Europene lărgite (UE-27). În consecință, liniile directoare nu includ proiecte prioritare pentru a lega Uniunea Europeană de statele vecine, chiar dacă volumul actual al traficului pe aceste conexiuni este foarte ridicat. Aceste conexiuni sunt acoperite de Coridoarele și Arealele Pan-Europene, care au la bază rațiuni de altă natură.

Ca urmare a extinderii Uniunii Europene în 2004 și a revizuirii liniilor directoare a TEN-T, componente majore ale Coridoarelor Pan-Europene au devenit părți integrante ale rețelei TEN-T.

Rețeaua TEN-T este compusă din 30 de axe prioritare, dintre care 3 traversează teritoriul României și Regiunea Vest:

- Axa rutieră 7: Igoumenitsa/Patra – Atena – Sofia – Budapesta
- Axa feroviară 22: Atena – Sofia – Budapesta – Viena – Praga – Nürnberg/Dresda
- Axa fluvială 18: Rhin/Meuse – Main – Dunăre

Pe teritoriul României, axa rutieră 7 se suprapune componentei rutiere a Coridorului Pan-European IV, având două ramuri, una spre Constanța (Nădlac – Arad – Sibiu – Pitești – București – Constanța) și alta spre Sofia (Nădlac – Arad – Timișoara – Craiova – Calafat). Această axă are o secțiune prioritărilor pe tronsonul Nădlac – Arad – Deva – Sibiu.

Axa feroviară 22 coincide pe teritoriul României cu componenta feroviară a Coridorului Pan-European IV și prezintă două ramuri, una spre portul Constanța (Curtici – Arad – Deva – Alba-Iulia – Brașov – Ploiești – București – Constanța) și alta spre Sofia (Curtici – Arad – Timișoara – Craiova – Calafat). Prima ramură are caracter de prioritate pe tronsonul Curtici – Arad – Deva – Alba-Iulia – Brașov.

Axa fluvială 18 se suprapune Coridorului Pan-European VII, respectiv cursului Dunării aval de Viena, până la vărsarea în Marea Neagră. Sectorul prioritar al Dunării în România este tronsonul aval de Drobeta-Turnu Severin până la Călărași.

Unsprezece aeroporturi din România sunt localizate pe TEN-T în baza acordului cu UE, două dintre acestea fiind situate în Regiunea Vest. Ele au fost clasificate în ordinea pasagerilor înregistrați în 2005, așa cum se arată în tabelul următor. În acest top al celor mai utilizate aeroporturi din țară, Aeroportul Traian Vuia din Timișoara ocupă locul 3, iar Aeroportul Internațional Arad ocupă locul 11.

Aeroporturile TEN-T reprezintă 99% din traficul de pasageri aerian total din România, cu peste 80% din pasageri concentrați în cele două aeroporturi din București.

Tabelul III.5. Clasificarea aeroporturilor din România după numărul de pasageri, în 2005

Nr. Crt.	Aeroport	Număr de pasageri în 2005 - mii -
1	București Henri Coandă	2.973
2	București Aurel Vlaicu	380
3	Timișoara Traian Vuia	336
4	Cluj-Napoca	199
5	Constanța Mihail Kogălniceanu	111
6	Sibiu	49
7	Iași	42
8	Bacău	39
9	Oradea	29
10	Suceava Ștefan Cel Mare	8
11	Arad	4
Total Aeroporturi TEN-T		4.170
Toate aeroporturile din România		4.192

Sursa: Statistica aeroporturilor, Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului

Figura III.8. Rețeaua TEN-T în Regiunea Vest

III.2. Echiparea tehnico-edilitară

Echiparea edilitară a teritoriului unei localități reprezintă asigurarea utilităților și serviciilor edilitare pentru populația localității de către agenți economici sau în sistem individual. Sunt urmărite asigurarea alimentării cu apă, canalizare, încălzire și energie electrică.

III.2.1. Rețeaua de alimentare cu apă

Lungimea rețelei de alimentare cu apă a Regiunii Vest în anul 2005 a fost de 5.559 km, reprezentând 11,63% din totalul național de 47.778 km.

Tabel III.6. Rețeaua apei potabile distribuite, în Regiunea Vest, în anul 2005

Regiunea / Județul	Municipii, orașe și comune cu instalații de alimentare cu apă potabilă (număr) - la sfârșitul anului -		Lungimea totală simplă a rețelei de distribuție a apei potabile (km) - la sfârșitul anului -
	Total	din care: municipii și orașe	
Total România	1935	315	47778
Vest	209	42	5559
Arad	66	10	1788
Caraș-Severin	34	8	664
Hunedoara	36	14	1079
Timiș	73	10	2028

Sursa: Anuarul statistic al României 2006, INS, 2006

III.2.2. Rețeaua de canalizare

Numai 28,30% din localitățile din Regiunea Vest au rețele de canalizare menajeră, totuși acest procent este superior celui la nivel național, care este de 21,90%. Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare din Regiunea Vest este de 2.441 km, ceea ce reprezintă 13,28% din lungimea rețelei de canalizare la nivel național (18.381 km). Distribuția rețelei de canalizare în Regiunea Vest este relativ echilibrat împărțită între mediul urban și cel rural. Însă multe dintre rețelele de canalizare menajeră prezintă uzuri avansate, fizice și mai ales morale.

Tabel III.7. Rețeaua de canalizare, în Regiunea Vest, în anul 2005

Regiunea / Județul	Municipii, orașe și comune cu instalații de canalizare publică (număr)		Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare
	Total	din care: municipii și orașe	
Total România	693	306	18381
Vest	90	41	2441
Arad	29	10	790
Caraș-Severin	17	8	298
Hunedoara	26	14	625
Timiș	18	9	728

Sursa: Anuarul statistic al României 2006, INS, 2006

III.2.3. Rețeaua de distribuție a gazului natural

Lungimea totală a rețelei de distribuție a gazelor la nivelul anului 2005 în Regiunea Vest a fost de 3.004 km. Aceasta reprezintă 10,92% din lungimea rețelei de gaz la nivel național (27.496 km). Există localități urbane în fiecare dintre cele patru județe ale regiunii în care nu există rețea de distribuție a gazului natural.

Tabel III.8. Rețeaua și volumul gazelor naturale distribuite, în Regiunea Vest, în anul 2005

Regiunea / Județul	Municipii, orașe și comune în care se distribuie gaze naturale (număr) - la sfârșitul anului -		Lungimea totală simplă a rețelei de distribuție a gazelor (km) - la sfârșitul anului -	Volumul gazelor naturale distribuite (mii m ³)	
	Total	din care: municipii și orașe		Total	din care: pentru uz casnic
Total România	742	217	27496	12963284	2827778

Vest	75	32	3004	703991	272003
Arad	17	7	793	113904	54696
Caraș-Severin	9	5	448	95744	46578
Hunedoara	22	13	708	274589	71213
Timiș	27	7	1055	219749	99516

Sursa: Anuarul statistic al României 2006, INS, 2006

III.2.4. Rețeaua de încălzire centrală

La sfârșitul anului 2005, în Regiunea Vest, doar aproximativ jumătate dintre localitățile urbane (18 din 42), precum și două comune erau conectate la rețeaua de încălzire centrală.

Tabel III.9. Număr de municipii, orașe și comune în care se distribuie energie termică, în Regiunea Vest, la sfârșitul anului 2005

Regiunea / Județul	Municipii, orașe și comune în care se distribuie energie termică (număr)	
	Total	din care: municipii și orașe
Total România	155	129
Vest	20	18
Arad	6	5
Caraș-Severin	2	2
Hunedoara	9	8
Timiș	3	3

Sursa: Anuarul statistic al României 2006, INS, 2006

Datorită faptului că rețeaua de încălzire centrală este foarte veche și generează pierderi plătite de către populație, în ultima perioadă de timp, numărul de locuințe ce utilizează sisteme proprii de încălzire a crescut continuu. Posibilitatea de utilizare a mini-centralelor proprii de încălzire a locuințelor este în directă dependență de rețeaua de gaz, determinând în timp creșterea consumului de gaz al populației.

III.2.5. Rețeaua de electricitate

Pe baza rezultatelor recensământului din 2002, situația locuințelor dotate cu instalație electrică în cifre absolute este prezentată în tabelul de mai jos. Acestea reprezintă, la nivelul Regiunii Vest, 98,2% din totalul locuințelor, acest procent fiind în toate județele regiunii peste media națională de 96,3%.

Tabel III.10. Număr locuințe în care se distribuie energie electrică, în Regiunea Vest, în 2002

Regiunea / Județul	Total locuințe dotate cu instalație electrică	% din total locuințe
Total România	7 809 356	96,3
Vest	755 167	98,2
Arad	182 480	98,2
Caraș-Severin	127 405	97,2
Hunedoara	189 455	97,9
Timiș	255 827	99,1

Sursa: Recensământul populației și locuințelor, INS, 2002

Din analiza utilităților existente la nivelul Regiunii Vest se pot desprinde următoarele concluzii: avem de-a face cu un management deficitar la nivel regional și local al apelor uzate, cu lipsa sistemelor sau sisteme învechite și insuficient dezvoltate de alimentare cu apă, canalizare și termoficare.

III.3. Infrastructura de învățământ, sanitară și socială

III.3.1. Infrastructura de învățământ

Permanentele schimbări care au avut loc în procesul de restucturare a sistemului de educație din România, însoțite de noile reglementări din sfera educației, au condus la reorganizarea rețelei unităților școlare.

Datorită caracterului multiethnic al populației din regiune, o caracteristică a învățământului din Regiunea Vest este dată de existența multor școli primare și secundare unde se utilizează limba minorităților etnice (limba maghiară, germană, sârbă, slovacă, romă) sau o limbă de circulație internațională. De asemenea, există și licee unde se utilizează limba minorităților etnice (limba maghiară, germană, sârbă, slovacă) sau o limbă de circulație internațională.

În Regiunea Vest se află 13,8% din numărul total al grădinițelor de copii din țară. În ceea ce privește învățământul primar și gimnazial, în Regiunea Vest se remarcă numărul cel mai mic de școli din țară, cu excepția Regiunii București-Ilfov. Nici situația liceelor nu este una bună, Regiunea Vest situându-se pe locul al treilea într-un clasament al celui mai mic număr de licee, după Regiunile București-Ilfov și Sud-Vest. Învățământul profesional și postliceal nu este dezvoltat, regiunea situându-se pe penultimul loc în țară în ceea ce privește numărul de astfel de unități de învățământ.

Numărul instituțiilor de educație în anul școlar 2005/2006 în Regiunea Vest este prezentat în tabelul următor.

Tabel III.11. Unitățile de învățământ, pe regiuni de dezvoltare, în anul școlar 2005/2006

Regiunea de dezvoltare / Județul	Grădinițe de copii	Școli primare și gimnaziale		Licee	Școli profesionale	Școli postliceale	Instituții de învățământ superior
		Total	din care: în învățământul gimnazial				
Total România	3769	6411	6106	1410	90	78	107
Nord - Est	256	1140	1139	205	37	12	14
Sud - Est	570	1000	790	176	9	11	7
Sud - Muntenia	604	1092	1089	178	10	13	4
Sud - Vest Oltenia	350	741	739	151	6	10	5
Vest	522	542	526	159	5	3	14
<i>Arad</i>	95	120	120	39	1	1	2
<i>Caraș-Severin</i>	28	129	128	27	-	-	2
<i>Hunedoara</i>	51	119	107	36	2	1	1
<i>Timiș</i>	348	174	171	57	2	1	9
Nord - Vest	250	819	812	209	12	11	16
Centru	965	833	767	208	9	12	13
București - Ilfov	252	244	244	124	2	6	34

Sursa: Anuarul statistic al României 2006, INS, 2006

Consecință a evoluțiilor demografice din ultimii ani, caracterizate prin scăderea populației și prin amplificarea migrației externe, populația școlară din toate nivelurile educaționale a înregistrat o reducere continuă. Astfel, în Regiunea Vest, din analiza numărului elevilor înscriși în unitățile de învățământ, se constată o scădere a acestuia în ultimii zece ani cu 20.189 elevi, de la 418.292 în anul

școlar 1995/1996 la 398.103 în anul școlar 2005/2006. Procentual, numărul elevilor a scăzut în această perioadă cu 4,8%.

Tabel III.12. Populația școlară în Regiunea Vest în anul școlar 1995/1996

Regiunea Vest	1995/1996
Total populație școlară	418 292
Preșcolar	62 913
Total primar, gimnazial și special	219 131
primar	120 792
gimnazial	94 814
special	3 525
Liceal	69 860
Profesional și de ucenici	23 853
Postliceal și de maiștri	5 503
Superior	37 032

Sursa: Statistică teritorială, INS, 2005

Tabel III.13. Populația școlară, pe regiuni de dezvoltare și niveluri de educație, în anul școlar 2005/2006

Regiunea de dezvoltare / Județul	Total	Preșcolar	Primar și gimnazial:				Liceal	Profesional și de ucenici	Postliceal și de maiștri	Superior
			Total	Primar (cl. I-IV)	Gimnazial (cl. V-VIII)	Învățământul special (cl. I-VIII)				
Total România	4360831	648338	1900561	931973	949273	19315	767439	284412	43617	716464
Nord - Est	771342	128979	377088	188225	185377	3486	121188	59445	5672	78970
Sud - Est	518899	81654	245824	121462	122313	2049	97062	38116	5142	51101
Sud - Muntenia	580359	90511	294893	145462	148046	1385	107542	42478	5326	39609
Sud - Vest Oltenia	444295	71601	207840	100262	106784	794	86263	28106	5347	45138
Vest	398103	55150	167415	80103	84230	3082	72362	24405	3770	75001
<i>Arad</i>	<i>91550</i>	<i>13093</i>	<i>40593</i>	<i>20075</i>	<i>19964</i>	<i>554</i>	<i>16193</i>	<i>5079</i>	<i>531</i>	<i>16061</i>
<i>Caraș-Severin</i>	<i>58536</i>	<i>9747</i>	<i>28920</i>	<i>14008</i>	<i>14475</i>	<i>437</i>	<i>10796</i>	<i>4666</i>	<i>322</i>	<i>4085</i>
<i>Hunedoara</i>	<i>89659</i>	<i>13032</i>	<i>41703</i>	<i>19444</i>	<i>21560</i>	<i>699</i>	<i>19167</i>	<i>6559</i>	<i>1091</i>	<i>8107</i>
<i>Timiș</i>	<i>158358</i>	<i>19278</i>	<i>56199</i>	<i>26576</i>	<i>28231</i>	<i>1392</i>	<i>26206</i>	<i>8101</i>	<i>1826</i>	<i>46748</i>
Nord - Vest	576766	92383	245428	118491	123279	3658	99835	36235	5269	97616
Centru	507821	85795	217842	109015	106505	2322	88248	33103	7051	75782
București - Ilfov	563246	42265	144231	68953	72739	2539	94939	22524	6040	253247

Sursa: Anuarul statistic al României 2006, INS, 2006

Majoritatea elevilor din învățământul primar și gimnazial sunt înscriși în școli publice, sectorul privat fiind încă nesemnificativ în comparație cu celelalte niveluri de educație.

Sistemul educațional din România cuprinde și învățământul special, organizat pentru elevii cu deficiențe (psihice, fizice, senzoriale, motorii, de limbaj, socio-afective și de comportament sau cu deficiențe asociate), în scopul instruirii și educării, recuperării și integrării lor sociale. Este de remarcă faptul că situația elevilor cu nevoi speciale din Regiunea Vest s-a ameliorat în ultimii ani, numărul elevilor înscriși în sistemul de învățământ special s-a redus în intervalul analizat cu aproape 500 de persoane.

Învățământul secundar cuprinde populația școlară cuprinsă în învățământul liceal, profesional și de ucenici. În anul școlar 2005/2006, în învățământul liceal au fost cuprinși 72.362 elevi, în creștere cu 3,6% față de anul de comparație (1995/1996).

În ceea ce privește învățământul profesional și de ucenici, în anul școlar 2005/2006 au fost cuprinși 24.405 elevi, într-o ușoară creștere față de anul școlar 1995/1996.

Mobilitatea cererii pe piața forței de muncă, însoțită de diversificarea ocupațiilor, determină orientarea absolvenților de liceu către studiile postliceale, caracterizate printr-o durată mai scurtă de școlarizare comparativ cu învățământul universitar. Cu toate acestea, în învățământul postliceal se înscriu din ce în ce mai puțini elevi. Astfel, în anul școlar 2005/2006 în acest nivel educațional studiau 3.770 persoane, mai puțin cu 1.733 elevi decât în anul de comparație.

Învățământul superior a devenit unul foarte atractiv în ultimii ani pentru populația din grupa de vârstă 19-25 de ani. Interesul tinerilor pentru acest nivel de educație a crescut constant. Explicația pentru acest fenomen este dată de atracția pe care o exercită centrul universitar Timișoara față de absolvenții de liceu nu doar din regiune, ci și din zonele învecinate. Astfel, la nivelul Regiunii Vest se poate observa că numărul studenților înscriși în unitățile de învățământ superior a crescut de la 37.032 în anul universitar 1995/1996 la 75.001 în anul universitar 2005/2006. Procentual, creșterea a fost de 102,5%. Practic, în decursul unui deceniu, numărul de studenți din regiune s-a dublat.

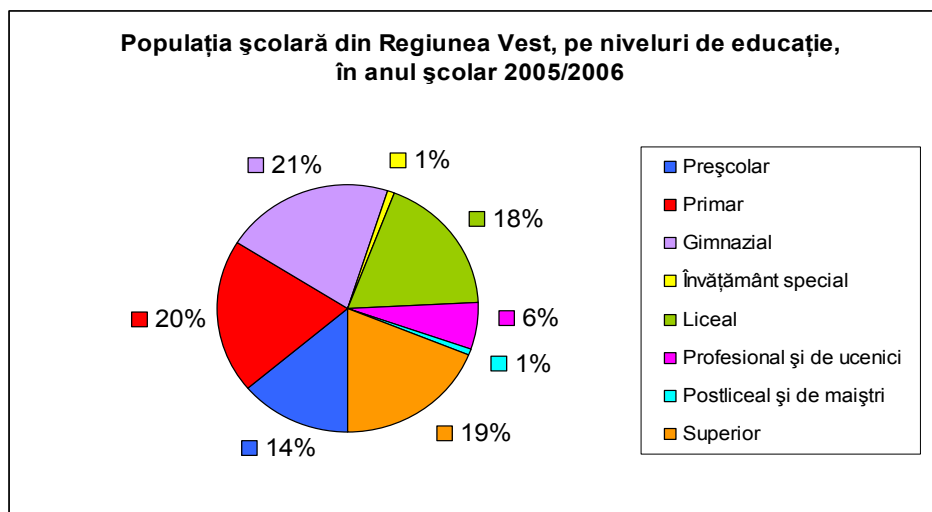

Figura III.9. Populația școlară din Regiunea Vest, pe niveluri de educație, în anul școlar 2005/2006

Învățământul superior este foarte dezvoltat în capitală și foarte puțin dezvoltat în sudul țării. Regiunea Vest se află pe locul al treilea pe țară, alături de Regiunea Nord-Est, în ceea ce privește numărul de instituții de învățământ superior (14 unități). Pe primul loc se află Regiunea București-Ilfov cu 34 astfel de instituții, urmată de Regiunea Nord-Vest cu 16 instituții de învățământ superior. În cadrul universităților din Regiunea Vest funcționează un număr de 94 de facultăți.

Instituțiile publice de învățământ și în special universitățile sunt foarte bine reprezentate în Regiunea Vest, prin:

- Universitatea de Vest din Timișoara

- Universitatea Politehnică din Timișoara
- Universitatea de Medicină și Farmacie din Timișoara
- Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului din Timișoara
- Universitatea Aurel Vlaicu din Arad
- Universitatea Eftimie Murgu din Reșița
- Universitatea Tehnică din Petroșani

Figura III.10. Harta universităților de stat din Regiunea Vest în 2007

Pe lângă instituțiile de învățământ public, s-a dezvoltat la toate nivelele și învățământul privat, dar în special universitățile. Dintre acestea cele mai importante sunt:

- Universitatea de Vest Vasile Goldiș din Arad
- Universitatea Tibiscus din Timișoara
- Universitatea Mihai Eminescu din Timișoara
- Universitatea Ioan Slavici din Timișoara
- Universitatea Dimitrie Cantemir din Timișoara
- Universitatea Europeană Drăgan din Lugoj
- Universitatea Ecologică Traian din Deva

Figura III.11. Harta universităților private din Regiunea Vest în 2007

III.3.2. Infrastructura sanitară

Reforma serviciilor de sănătate din 2004 a conținut și a produs modificări ale sistemului sanitar public, cu efecte asupra rețelei de unități sanitare și asupra structurii personalului implicat în asigurarea serviciilor de sănătate, atât în sectorul public, cât și în cel privat.

Numărul principalelor tipuri de unități sanitare, atât din țară, cât și din Regiunea Vest, existente în anul 2005, este prezentat în tabelul următor.

În ceea ce privește spitalele, ambulatoriile și policlinicile din regiune, procentul cel mai mare al acestora se află în județul Timiș. În județul Hunedoara se află 61% dintre dispensarele din regiune. Cele mai multe laboratoare medicale din regiune se află în județele Arad și Hunedoara.

În Regiunea Vest se află: 10,6% dintre spitalele din țară, 13,6% dintre centrele de sănătate din țară, 11% dintre cabinetele medicale de familie, 11,6% dintre cabinetele stomatologice și 9,1% dintre farmaciile din țară.

Dacă din punct de vedere al numărului instituțiilor de îngrijire a sănătății, situația este relativ echilibrată în regiune, infrastructura de sănătate este destul de slab dezvoltată în majoritatea cazurilor, necesitând reabilitare, modernizare și înlocuirea echipamentelor neperformante și învechite.

Tabel III.14. Unitățile sanitare, pe regiuni de dezvoltare, în anul 2005

Regiunea de dezvoltare	Spitale	Ambulatorii de spital și de specialitate	Policlinici	Dispensare medicale	Centre de sănătate	Sanatorii T.B.C.	Cabinete medicale școlare și studențești	Cabinete medicale de familie	Cabinete stomatologice	Farmacii și puncte farmaceutice	Laboratoare medicale
Total România	433	386	249	224	59	7	839	10939	9081	5823	524
Nord - Est	66	56	12	26	3	1	129	1730	1334	868	81
Sud - Est	47	41	13	33	9	-	103	1325	1107	704	102
Sud - Muntenia	62	46	24	37	9	2	75	1552	913	786	53
Sud - Vest Oltenia	42	43	31	27	8	-	106	1255	613	573	76
Vest	46	45	13	36	8	2	91	1210	1053	527	71
Nord - Vest	61	62	16	32	10	1	121	1355	1259	727	66
Centru	51	50	58	23	10	1	93	1345	1035	686	38
București - Ilfov	58	43	82	10	2	-	121	1167	1767	952	37

Sursa: Anuarul statistic al României 2006, INS, 2006

Tabel III.15. Unitățile sanitare, pe județele componente ale Regiunii Vest, în anul 2005

Regiunea de dezvoltare / Județul	Spitale	Ambulatorii de spital și de specialitate	Policlinici	Dispensare medicale	Centre de sănătate	Sanatorii T.B.C.	Cabinete medicale școlare și studențești	Cabinete medicale de familie	Cabinete stomatologice	Farmacii și puncte farmaceutice	Laboratoare medicale
Vest	46	45	13	36	8	2	91	1210	1053	527	71
Arad	11	9	-	2	2	-	16	281	235	145	22
Caraș-Severin	8	6	2	7	3	-	10	193	109	66	13
Hunedoara	11	12	2	22	1	2	20	291	176	127	21
Timiș	16	18	9	5	2	-	45	445	533	189	15

Sursa: Anuarul statistic al României 2006, INS, 2006

Tabel III.16. Principalele unități sanitare, pe medii de rezidență la nivelul județelor componente ale Regiunii Vest, în anul 2005

Regiunea de dezvoltare / Județul	Spitale	Dispensare medicale	Cabinete medicale de familie	Farmacii
Vest	46	36	1210	472
Urban	40	31	774	396
Rural	6	5	436	76
<i>Arad</i>	11	2	281	136
<i>Urban</i>	8	2	149	97
<i>Rural</i>	3	-	132	39
<i>Caras-Severin</i>	8	7	193	58
<i>Urban</i>	7	6	105	54
<i>Rural</i>	1	1	88	4
<i>Hunedoara</i>	11	22	291	95
<i>Urban</i>	10	18	227	91
<i>Rural</i>	1	4	64	4
<i>Timiș</i>	16	5	445	183
<i>Urban</i>	15	5	293	154
<i>Rural</i>	1	-	152	29

Sursa: Activitatea unităților sanitare, INS, 2006

În ceea ce privește distribuția rețelei principalelor unități sanitare pe medii de rezidență evidențiază faptul că în mediul urban se află majoritatea unităților din rețeaua sanitară: 86,9% din numărul total al spitalelor, 83,8% din cel al dispensarelor medicale, 63,9% din cabinetele medicilor de familie și 83,8% din totalul farmaciilor.

Tabel III.17. Dotarea spitalelor cu echipamente medicale cu tehnologie avansată, la nivelul Regiunii Vest, în anul 2005

Regiunea de dezvoltare / Județul	Total echipamente medicale	Din care achiziționate în 2005
Vest		
<i>Scannere pentru tomografie computerizată (Aparate TC)</i>	6	2
<i>Aparate pentru rezonanță magnetică (Aparate RMN)</i>	1	-
<i>Aparate Gamma</i>	2	-
<i>Aparate pentru angiografie digitală (Aparate DSA)</i>	2	-
<i>Aparate pentru mărunțirea calculilor renali –lipotripton (Aparate LSI)</i>	2	1
<i>Aparate pentru terapie cu radiații (Aparate RAD)</i>	9	-

Sursa: Activitatea unităților sanitare, INS, 2006

În ceea ce privește, dotarea spitalelor cu echipamente medicale cu tehnologie avansată la nivelul Regiunii Vest se observă cu avem de-a face cu aparate de specialitate cu toate că anul 2005 nu a reprezentat un an de vârf în ceea ce privește chizițiile la nivelul spitalelor din Regiunea Vest de astfel de echipamente.

Tabel III.18. Numărul internațiilor și om-zile spitalizare la nivelul județelor componente ale Regiunii Vest, în anul 2005

Regiunea de dezvoltare / Județul	Numărul celor internați în spitale - total	Din care feminin	Om-zile spitalizare
Vest	464324	258783	4089234
<i>Arad</i>	76093	41581	711205
<i>Caraș-Severin</i>	84727	44513	607588
<i>Hunedoara</i>	117989	60943	1047967
<i>Timiș</i>	185515	111746	1722474

Sursa: Activitatea unităților sanitare, INS, 2006

Numărul bolnavilor internați în spitale la nivelul Regiunii Vest a fost de 464324 persoane, iar durata medie de spitalizare a fost de 8,8 zile.

Infrastructura sanitară poate fi apreciată nu numai prin numărul de unități sanitare, ci și prin numărul total de paturi din spitale. Deși valoarea acestui indicator este redusă în regiune, trebuie avut în vedere faptul că Regiunea Vest este regiunea cu cel mai mic număr de locuitori din țară. De asemenea, se constată că, în Regiunea Vest, județul Timiș este județul cu cele mai multe paturi de spital, fiind totodată și județul cu cele mai multe spitale din regiune.

Tabel III.19. Numărul de paturi din spitale, pe regiuni de dezvoltare, în anul 2005

Regiunea de dezvoltare Județul	Paturi în spitale (inclusiv în centrele de sănătate)	
	număr	%
Total	143027	100
1. Nord - Est	21661	15,1
2. Sud - Est	15746	11,0
3. Sud - Muntenia	16329	11,4
4. Sud - Vest Oltenia	13569	9,5
5. Vest	14293	10,0
<i>Arad</i>	2431	17,0*
<i>Caraș-Severin</i>	2211	15,5*
<i>Hunedoara</i>	3705	25,9*
<i>Timiș</i>	5946	41,6*
6. Nord - Vest	20081	14,0
7. Centru	18253	12,8
8. București - Ilfov	23095	16,1

* Procentele au fost calculate prin raportarea județelor la Regiunea Vest

Sursa: Anuarul statistic al României 2006, INS, 2006

În anul 2005, numărul medicilor din sistemul de sănătate publică din Regiunea Vest a fost de 5.041. După cum reiese și din tabelul de mai jos, dintre aceștia 3.400 au fost femei, reprezentând 67,4% din total. Femeile stomatolog reprezintă 61,9% din totalul stomatologilor, iar femeile farmacistele reprezintă 90,6% din totalul farmaciștilor.

Cei mai mulți medici, stomatologi și farmaciști din regiune lucrează în județul Timiș, astfel: 49,2% din totalul medicilor, 50,7% dintre stomatologi, respectiv 39,5% dintre farmaciști.

Tabel III.20. Personalul medico-sanitar, pe regiuni de dezvoltare și județe, în anul 2005

Regiunea de dezvoltare / Județul	Medici *		Stomatologi		Farmaciști		Personal sanitar mediu	
	Total	din care: femei	Total	din care: femei	Total	din care: femei	Total	din care: femei
Total	47388	32543	10249	6624	9283	8505	123455	112920
Nord - Est	6212	4436	1489	1001	1378	1296	19671	17867
Sud - Est	4241	2943	1084	730	986	881	14366	13273
Sud - Muntenia	4336	2913	965	631	917	851	14975	13533
Sud - Vest Oltenia	4336	3123	741	469	915	845	12527	11409
Vest	5041	3400	1183	732	811	735	11579	10733
<i>Arad</i>	<i>944</i>	<i>653</i>	<i>266</i>	<i>149</i>	<i>220</i>	<i>200</i>	<i>2473</i>	<i>2312</i>
<i>Caras-Severin</i>	<i>502</i>	<i>299</i>	<i>118</i>	<i>62</i>	<i>59</i>	<i>50</i>	<i>1754</i>	<i>1597</i>
<i>Hunedoara</i>	<i>1116</i>	<i>673</i>	<i>199</i>	<i>96</i>	<i>212</i>	<i>201</i>	<i>3167</i>	<i>3053</i>
<i>Timiș</i>	<i>2479</i>	<i>1775</i>	<i>600</i>	<i>425</i>	<i>320</i>	<i>284</i>	<i>4185</i>	<i>3771</i>
Nord - Vest	6289	3989	1440	887	1355	1254	16634	15270
Centru	5411	3534	1080	626	1213	1107	14673	13416
București - Ilfov	11522	8205	2267	1548	1708	1536	19030	17419

* Exclusiv stomatologi.

Sursa: Anuarul statistic al României 2006, INS, 2006

III.3.3. Infrastructura socială

În ceea ce privește numărul de cantine de ajutor social Regiunea Vest se află pe locul trei pe țară cu 18 unități, după Regiunea Centru (23 unități) și Regiunea Nord-Est (19 unități), în timp ce județul Hunedoara se află pe primul loc în clasamentul județelor privind același indicator.

Tabel III.21. Cantine de ajutor social pe regiuni de dezvoltare și județe, în anul 2005

Regiunea de dezvoltare / Județul	Cantine (secții)		Beneficiari* (persoane)
	Număr	Capacitate (locuri)	
Total România	114	28203	19600
Nord - Est	19	5726	3343
Sud - Est	14	6496	5006
Sud - Muntenia	12	2893	2490
Sud - Vest Oltenia	10	1357	1469
Vest	18	3670	2477
<i>Arad</i>	<i>1</i>	<i>500</i>	<i>291</i>
<i>Caras-Severin</i>	<i>5</i>	<i>610</i>	<i>433</i>
<i>Hunedoara</i>	<i>9</i>	<i>1440</i>	<i>1074</i>
<i>Timiș</i>	<i>3</i>	<i>1120</i>	<i>679</i>
Nord - Vest	16	5314	2580
Centru	23	2415	1905
București - Ilfov	2	332	330

* Număr mediu zilnic

Sursa: Anuarul statistic al României 2006, INS, 2006

Problemele sociale din Regiunea Vest sunt relativ reduse prin comparație cu restul regiunilor, ca urmare a dezvoltării sectorului ONG-urilor care furnizează un exemplu de bune practici în domeniu. Începând cu martie 2005, copiii fără familii sunt protejați în instituții de tip familial (66,51%) sau rezidențial (33,49%). Numărul copiilor ai căror părinți lucrau în afara granițelor era de 753, iar numărul copiilor abandonați 298 (dintre care: 157 în Arad și 98 în

Timiș). La sfârșitul lui 2004, erau 5.903 copii cu dizabilități, dintre care numai 1.013 beneficiau de servicii de asistență (17,2%).¹

III.4. Infrastructura de sprijinire a afacerilor

III.4.1. Dezvoltarea structurilor de sprijinire a afacerilor

Zone și parcuri industriale

În anii '90, din nevoia de resurse financiare, unele dintre spațiile fostelor platforme industriale au fost închiriate/vândute altor societăți comerciale, apărând astfel primele afaceri/administrații de tip parc industrial. Asemenea situații nu au avut la bază o dezvoltare planificată și organizată pe termen lung, fapt datorat nesoluționării situației proprietății asupra terenurilor și clădirilor respectivelor platforme.

Din 1998, în sectorul privat, mai ales în capitală, au apărut câteva proiecte de parc industrial, unele în zone industriale amenajate care necesitau modernizări, iar altele cu orientare spre acumularea de teren neamenajat în vederea unei dezvoltări ulterioare de tip parc industrial.

Prin dezvoltarea parcurilor industriale, se urmărește:

- crearea și dezvoltarea industriilor de înaltă tehnologie;
- îmbunătățirea calității și competitivității produselor;
- creșterea exporturilor;
- crearea de locuri de muncă;
- îmbunătățirea abilităților angajaților;
- atragerea investițiilor străine suplimentare;
- promovarea dezvoltării regionale echilibrate;
- ridicarea nivelului la care vor evolua și se vor dezvolta nivelul cunoștințelor și tehnologiilor utilizate.

Ordonanța Guvernului nr. 65/30.08.2001 precum și Legea nr. 490/11.07.2002 stabilesc cadrul legal și administrativ pentru funcționarea parcurilor industriale.

Această lege stipulează că parcul industrial reprezintă o zonă delimitată în care se desfășoară activități economice, de cercetare științifică, de producție industrială și servicii, de valorificare a cercetării științifice și/sau de dezvoltare tehnologică, într-un regim de facilități specifice, în vederea valorificării potențialului uman și material al zonei.

Conform legislației în vigoare, infrastructura pentru un parc industrial poate fi creată ca afacere independentă și poate primi sprijin financiar fie de la administrația locală, fie de la autoritățile guvernamentale. Responsabilitatea pentru alegerea celui mai adecvat amplasament, pentru înființarea și dezvoltarea parcului industrial aparține companiei care administrează parcul. În vederea stimulării creării de noi parcuri industriale sau expansiunii celor existente se aplică deduceri fiscale din profit.

Prin sprijinirea creării parcurilor de afaceri se dorește:

- crearea de noi oportunități pentru locuri de muncă;
- atragerea de investiții directe;
- crearea unei societăți bazate pe cunoaștere.

La nivelul Regiunii Vest, parcurile industriale sunt încă slab dezvoltate și insuficient funcționale.

În anul 2005, în România existau 36 de parcuri industriale autorizate (în conformitate cu prevederile Ordonanței de Guvern nr. 65/2001, cu modificările și completările ulterioare privind crearea și funcționarea parcurilor industriale), sprijinite de Guvern și care beneficiau de anumite scutiri fiscale potrivit reglementărilor emise de Ministerul Administrației și Internelor (MAI).

¹ Date preluate din Programul Operațional Regional 2007-2013, p. 91

Dintre cele 36 de parcuri industriale, 9 sunt private, 21 sunt publice și 6 sunt rezultatul unui parteneriat public-privat.

În Regiunea Vest funcționează un singur parc industrial autorizat: Parcul Industrial Hunedoara.

Tabel III.22. Parcurile industriale din regiunile de dezvoltare

Regiunea de dezvoltare	Total parcuri industriale	Firme atrase	Salariați	Suprafețe - ha	
				Total	Reabilitate
Nord Est	2	7	809	23,3	12
Sud Est	3	12	176	84,9	7,5
Sud Muntenia	9	129	7510	493,3	140,5
Sud Vest	3	23	540	34,4	8
Vest	1	3	23	19,3	19,3
Nord Vest	3	5	154	100,2	73,9
Centru	12	121	1377	487,1	117,2
București - Ilfov	3	126	25760	491	18,9
Total	36	426	13.312	1.733	397,6

Sursa: Programul Operațional Regional 2007 - 2013

În afară de parcurile menționate mai sus, există o serie de structuri de afaceri care nu sunt înregistrate la Ministerul Administrației și Internelor. În unele cazuri, aceste structuri sunt neadecvate pentru desfășurarea unor activități de producție, din cauza unor deficiențe precum neracordarea la sistemul de canalizare și la rețeaua de gaze.

Cele mai multe companii amplasate în cadrul parcurilor industriale sunt cele din sectorul producție. Firmele de servicii sau cele care își desfășoară activitatea în sectorul comercial au o pondere mai mică.

Parcuri științifice și tehnologice

Conform legislației în vigoare (Ordonanța de Guvern nr. 14/24.01.2002 privind constituirea și funcționarea parcurilor științifice și tehnologice și Legea 50/2003 privind crearea și funcționarea parcurilor științifice și tehnologice), parcul științific și tehnologic reprezintă o zonă în cadrul căreia se desfășoară activități de învățământ, de cercetare, de transfer tehnologic al rezultatelor cercetării și valorificarea acestora prin activități economice. Parcurile științifice și tehnologice se înființează în scopul utilizării rezultatelor activității de cercetare și aplicării tehnologiilor avansate în economie și în scopul creșterii participării instituțiilor de învățământ superior acreditate și a unităților de cercetare-dezvoltare la procesul de dezvoltare economico-socială prin știință și tehnologie.

Parcul științific și tehnologic se constituie printr-un contract de asociere în participațiune încheiat între o instituție de învățământ superior acreditată și/sau o unitate de cercetare-dezvoltare, pe de o parte, și regii autonome, companii naționale, societăți comerciale, administrația publică locală, asociații patronale sau profesionale, persoane fizice, investitori români sau străini. Parcul științific și tehnologic este administrat de o societate comercială.

Obiectivele economico-sociale urmărite prin înființarea parcului științific și tehnologic sunt:

- transferul tehnologic de rezultate ale cercetării la agenții economici interesați în fabricarea produselor sau a pachetelor de produse și servicii cu valoare concurențială și valorificarea acestora pe piața internă sau externă;
- stabilizarea specialiștilor cu performanțe profesionale în domeniile cercetării și învățământului superior;
- formarea tinerilor pentru activitatea de cercetare;
- atragera de fonduri private în învățământ și cercetare;
- valorificarea pe piață a rezultatelor cercetării românești;

- f) crearea de noi locuri de muncă în domeniul tehnologiilor avansate;
- g) stimularea potențialului inovativ și tehnico-științific al personalului academic, universitar, al cercetătorilor și al studenților;
- h) orientarea universităților acreditate și a unităților de cercetare spre mediul economic și social;
- i) integrarea studenților și absolvenților instituțiilor de învățământ superior în mediul socio-economic;
- j) stimularea inițiativei instituțiilor de învățământ superior acreditate și a unităților de cercetare-dezvoltare pentru atragerea de noi surse de finanțare;
- k) stimularea agenților economici pentru participarea activă a sectorului privat la dezvoltarea și valorificarea cercetării și inovării, prin realizarea unor produse comerciale de înaltă tehnicitate;
- l) atragerea companiilor străine pentru a investi în activități de transfer tehnologic;
- m) dezvoltarea potențialului științific, tehnologic și economic la nivel regional.

În concordanță cu Ordonanța de Guvern nr. 14/24.01.2002 privind constituirea și funcționarea parcurilor științifice și tehnologice și Legea 50/2003 privind crearea și funcționarea parcurilor științifice și tehnologice, în România au fost create 7 parcuri științifice și tehnologice cu autorizație provizorie/temporară în: Galați, Brăila, Slobozia, Brașov, București, Timișoara și Iași.

Singurul parc științific și tehnologic din Regiunea Vest, autorizat conform legislației în vigoare, îl reprezintă Parcul Științific și Tehnologic din Timișoara.

Incubatoare și centre de afaceri

Un factor important în consolidarea întreprinderilor existente, dar și în susținerea start-up-urilor îl constituie dezvoltarea unei infrastructuri de afaceri adecvate prin instrumente specifice soft și hard, armonizate cu nevoile IMM-urilor, beneficiind astfel de avantajele managementului corporativ, de surse de finanțare adecvate și garanții asociate, de avantajele tehnice ale serviciilor societății informaționale și de cooperarea activă cu mediul universitar și de cercetare pentru exploatarea cunoștințelor științifice și valorificarea potențialului creativ propriu.

Incubatorul de afaceri este o facilitate care pune la dispoziția micilor întreprinzători, pe lângă spații de lucru, servicii centralizate de secretariat, pază și curățenie, un pachet de servicii de consultanță în afaceri. În perioada incubării, care poate varia de la 1 la 3 ani, firmele nou înființate, cele aflate în primii ani de operare sau cele aflate într-o perioadă de criză sunt ajutate de către echipa de consultanți ai incubatorului să-și dezvolte capacitățile manageriale și de operare pentru a deveni parteneri viabili ai comunității locale de afaceri. La sfârșitul perioadei de incubare firmele beneficiare se vor reloca în spații din afara incubatorului și vor fi capabile să opereze eficient în condițiile impuse de piață. Prin serviciile pe care incubatorul de afaceri le prestează acesta se poziționează ca fiind și un catalizator în crearea de locuri de muncă la nivel local, în cadrul firmelor incubate.

Sprajinirea incubatoarelor va avea efecte benefice atât asupra dezvoltării de noi firme competitive, cât și asupra fructificării potențialului de inovare la nivelul IMM-urilor, pregătindu-le pentru competiția de pe piață.

Din analizele efectuate de Agenția Națională pentru Întreprinderi Mici Mijlocii și Cooperatie (ANIMMC) rezultă că sprijinul acordat IMM-urilor și firmelor nou înființate, prin intermediul incubatoarelor de afaceri, reprezintă un instrument economic foarte util pentru dezvoltarea și promovarea noilor afaceri, pentru încurajarea inovației la nivel de IMM și pentru crearea de noi locuri de muncă.

La nivelul anului 2005, în România existau 21 de incubatoare de afaceri autorizate.

Toate cele 21 de incubatoare de afaceri s-au înființat după 1992, îndeosebi cu sprijin internațional, mai ales prin programul PHARE FIMAN/PAEM și prin programul Băncii Mondiale, sau cu fonduri private.

În Regiunea Vest funcționează un singur incubator de afaceri autorizat: Incubatorul de Afaceri și Centrul de Transfer Tehnologic în Domeniul Software din Timișoara. Din cele 21 de incubatoare din țară, acesta este singurul care beneficiază de fonduri publice furnizate de autoritățile publice locale și de Universitatea Politehnică Timișoara.

Dezvoltarea centrelor de afaceri reprezintă un alt factor de susținere a întreprinderilor, prin faptul că mărește accesul acestora la servicii de consultanță, precum și la alte tipuri de servicii suport specializate cu valoare adăugată înaltă.

III.4.2. Infrastructura de sprijinire a afacerilor la nivelul Regiunii Vest

Investițiile în infrastructura de afaceri regională au ca scop crearea unui cadru de atragere a investițiilor locale și/sau externe în întreprinderi și de creare de noi locuri de muncă. Proiectele de acest tip trebuie să răspundă nevoilor de dezvoltare economică regională durabilă.

Parcuri industriale, științifice și tehnologice la nivel regional

1. Parcul Industrial și Tehnologic Timișoara (PITT)

Parcul Industrial și Tehnologic Timișoara (PITT) funcționează în urma unui proiect realizat de către Consiliul Județean Timiș și Agenția de Dezvoltare Economico-Socială Timiș, finanțat prin Phare SIF 2001, Fondul Național pentru Dezvoltare Regională, fonduri locale și alte surse, având ca scop sprijinirea dezvoltării sectorului IMM din următoarele domenii:

- Software;
- IT și comunicații;
- Electronică și electrotehnică;
- Automotive și alte tipuri de industrii ce utilizează tehnologii avansate și nepoluante;
- Alte activități de producție cu tehnologie puțin poluantă;
- Activități de proiectare, cercetare-dezvoltare;
- Logistică;
- Prelucrare lohn.

Parcul Industrial și Tehnologic Timișoara este proprietatea Consiliului Județean Timiș și constă într-o suprafață de teren de cca. 18,3 ha, de tip „greenfield”, complet echipată cu facilități de infrastructură industrială.

În luna octombrie 2004 a avut loc inaugurarea oficială a PITT. Valoarea totală a investiției a fost de 3,7 milioane de euro.

Obiectivul parcului îl constituie sprijinirea dezvoltării sectorului IMM prin activități de producție, reprezentative pentru direcțiile strategice de dezvoltare ale județului.

Parcul este situat într-una dintre cele mai dinamice zone ale României, în partea de nord-vest a municipiului Timișoara, pe Calea Torontalului, la o distanță de 6 km de centrul orașului.

PITT este situat pe drumul național DN6, ce face legătura cu punctul de trecere al frontierei cu Uniunea Europeană, Cenad – Kiszombor din Ungaria, aflat la 75 de km distanță față de Parc. De asemenea, parcul este amplasat în apropierea viitoarei șosele de centură a orașului, asigurând astfel legătura cu Serbia, prin punctul de trecere al frontierei Stamora-Moravița.

PITT se află la o distanță de numai 15 km de Aeroportul Internațional Traian Vuia din Timișoara și la 500 m de Aeroportul Utilitar.

Gara de Nord din Timișoara se află la 8 km distanță de parc. În viitor, parcul va avea acces la calea ferată la o distanță de 300 m, asigurând legătura cu zona de nord a țării și cu punctele de trecere a frontierei Stamora Moravița, Jimbolia și Curtici.

Întreaga suprafață a parcului este dotată cu utilități, în infrastructura de tip „greenfield” ce cuprinde:

- drumuri de incintă;
- alimentare cu apă;
- canalizare pentru apele uzate;
- rețea alimentare cu gaz;
- alimentare cu energie electrică;
- rețea telefonică;
- iluminat public stradal și perimetral

Oferta PITT constă în concesionarea a 25 de parcele cu dimensiuni cuprinse între 950 mp și 8420 mp. Suprafața totală utilă (concesionabilă) a parcului este de 10,79 ha.

În cadrul PITT, există și un Pavilion Administrativ ce oferă 19 spații pentru închiriere și poate găzdui evenimente în sălile de conferință, protocol și seminar.

Consiliul Județean Timiș a aprobat acordarea unui pachet de facilități investitorilor Parcului Industrial și Tehnologic (PITT), pentru a putea veni în sprijinul dezvoltării IMM-urilor.

Servicii asigurate

1. Servicii incluse în taxa de concesionare, furnizate de către administrația PITT:

- Recepție și infopoint;
- Suport în obținerea de avize din partea administrațiilor publice locale;
- Includerea concesionarilor și locatarilor în cadrul programului de promovare și relații publice a parcului;
- Legătura cu mediul universitar;
- Facilitarea organizării procedurii de vămuire la domiciliu;
- Pază și protecție;
- Salubritate și întreținere drumuri și spații verzi;
- Iluminat stradal și perimetral;
- Acces la utilități: apă, canal, gaz, curent, telefon.

2. Servicii asigurate contra cost direct de către administrația parcului:

- Închiriere birouri în Pavilionul Administrativ;
- Închiriere săli de conferință și seminarii;
- Organizare evenimente;
- Parcarea pentru locatarii Pavilionului Administrativ;
- Inițiative speciale:
 - Servicii suport pentru transfer tehnologic;
 - Consultanță pentru identificare furnizori;
 - Sprijin pentru consolidarea cluster-elor;
 - Consultanță pentru mărci și patente.

3. Servicii asigurate prin firme prestatoare, recomandate:

- Servicii de consultanță de afaceri, juridică și imobiliară;
- Promovare – marketing și training;
- Curierat, poștă;
- Servicii bancare;
- Cantină;
- Asistență medicală;
- Autoservice;
- Servicii de racordare și gospodărire infrastructură edilitară.

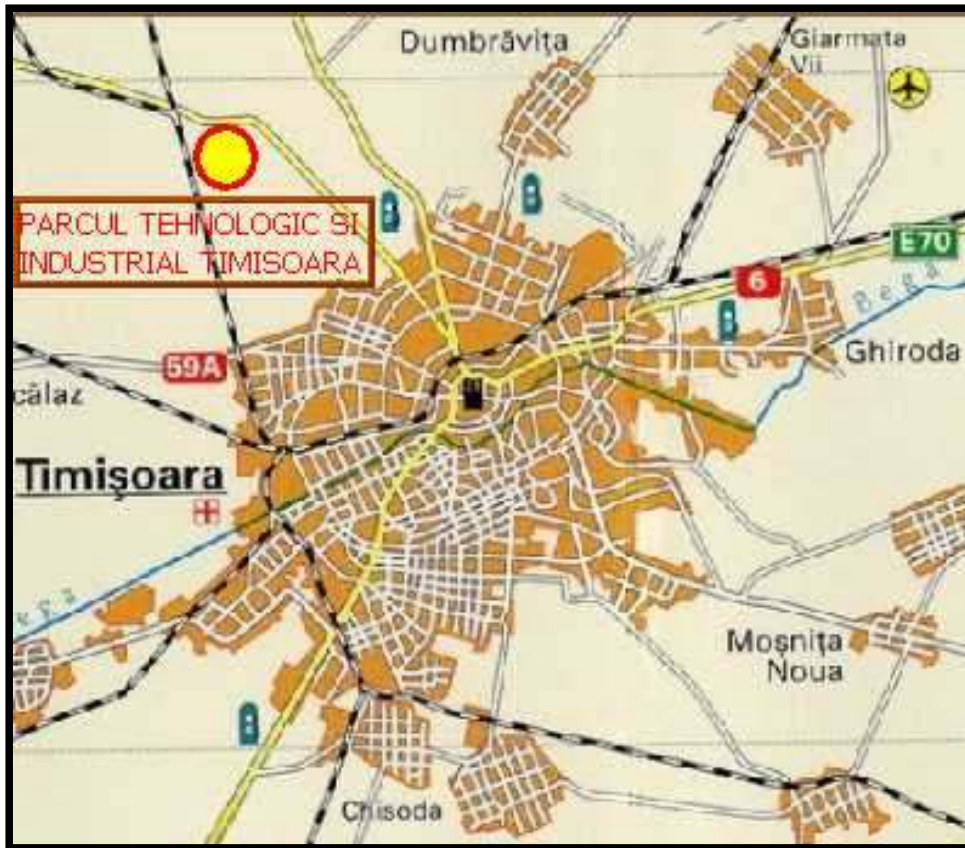

Figura III.12. Parcul industrial și tehnologic Timișoara

2. Parcul Industrial Freidorf Timișoara

Parcul Industrial Freidorf Timișoara se află în proprietatea Consiliului Local al Municipiului Timișoara, fiind amplasat în intravilanul localității Timișoara, în zona de sud-vest a municipiului.

Suprafața totală a parcului industrial este de 47 ha și 9015 mp. Cele 8 firme străine localizate aici, ocupă parcele de teren în suprafață totală de 11,7 ha. O suprafață de cca 3,5 ha, este destinată circulației în incinta parcului, iar diferența de suprafață de cca 32,70 ha teren este liberă și poate fi concesionată investitorilor.

Terenul se concesionează pe o perioadă de 49 de ani cu posibilitate de prelungire pentru încă 24,5 ani, adică în total 73,5 ani.

Accesul este asigurat printr-o arteră cu patru benzi de circulație, care leagă fabricile existente în cadrul parcului de centrul orașului. Căile ferate sunt adiacente amplasamentului pe latura de sud-est, unde se găsește Gara de Vest a Timișoarei, cu liniile de triaj aferente, ce pot deservi parcul. Zona are asigurat accesul la transportul în comun – tramvai și autobuz. Canalul Bega, situat în partea de nord-vest a parcului industrial, a fost navigabil pe toată lungimea lui (44 km pe teritoriul românesc și 70 km pe teritoriul fost iugoslav), iar autoritățile publice locale municipale și județene intenționează reabilitarea lui pentru reluarea navigației. Distanța față de centrul orașului este de aproximativ 7,2 km.

Utilități și facilități asigurate:

- Energie electrică – în partea de sud a amplasamentului există rețea aeriană de medie tensiune fiind posibilă branșarea consumatorilor;
- Gaze naturale – în partea de nord a amplasamentului există două conducte de gaz de medie presiune fiind posibilă branșarea consumatorilor;

- Apă potabilă – pe mijlocul amplasamentului există rețea de apă potabilă și este posibilă branșarea consumatorilor;
- Canalizare – canalul existent permite branșarea consumatorilor;
- Colectare gunoi – se efectuează de două ori pe săptămână;
- Rețea de telefonie – în amplasament există rețea de telefonie din fibră optică.

3. Parcul de Tehnologia Informației Timișoara

Parcul de Tehnologia Informației Timișoara este un proiect implementat în parteneriat, între Consiliul Județean Timiș, Consiliul Local al Municipiului Timișoara, Universitatea de Vest Timișoara, Universitatea Politehnică Timișoara și Institutul e-Austria Timișoara.

Proiectul se află în derulare, începând cu anul 2004 și are ca administrator de proiect societatea S.C IT PARC MANAGEMENT SA.

Obiectivele parcului sunt:

- dezvoltarea potențialului științific, tehnic și economic la nivel regional;
- dezvoltarea sectorului industrial al tehnologiilor de vârf;
- facilitarea transferului tehnologic de rezultate ale cercetării la agenții economici;
- valorificarea pe piață a rezultatelor cercetării de vârf, cu precădere instituțiile de învățământ superior și cercetare-proiectare;
- facilitarea implementării în sectorul industrial a rezultatelor cercetării;
- atragerea de fonduri private în învățământ și cercetare;
- atragerea companiilor străine pentru a investi în activități de cercetare, transfer tehnologic și producție;
- crearea de noi locuri de muncă în domeniul tehnologiilor avansate;
- stimularea agenților economici pentru participarea activă a sectorului privat la dezvoltarea și valorificarea cercetării și inovării, prin realizarea unor produse comerciale de înaltă tehnicitate;
- stimularea potențialului inovativ și tehnico-științific al personalului academic, universitar, al cercetătorilor și studenților.

4. Zona industrială Arad Vest

Zona industrială Arad Vest reprezintă primul parc industrial pus în funcțiune în România.

Zona Industrială Vest a fost înființată în 1998, ca parte integrantă a Zonei de Dezvoltare Economică Arad la rândul ei, componentă esențială a strategiei zonei Aradului, având rolul de pol investițional pentru acest județ. Zona de Dezvoltare Economică Arad cuprinde: Zona Industrială Arad, Terminalul Cargo de pe Aeroportul Internațional Arad, Târgul Internațional Arad, Zona Liberă Arad – Curtici. Inițiativa acestui proiect aparține Camerei de Comerț, Industrie și Agricultură Arad, în parteneriat cu administrația publică locală.

Zona Industrială Vest dispune de o suprafață de 150 ha teren intravilan, situat pe platforma de nord-vest a municipiului Arad și are ca destinație activități industriale, de servicii și de depozitare. Zona este prevăzută cu următoarele facilități de infrastructură: intersecție de drum cu centura ocolitoare a municipiului Arad, drum colector, rețea de apă potabilă, rezervor de apă pentru stingerea incendiilor, rețea de canalizare menajeră și pluvială, rețea de gaz de medie și joasă presiune.

Primăria Municipiului Arad sprijină investitorii care sunt interesați în dezvoltarea afacerilor în zona industrială, prin vânzarea directă de teren a cărui preț include infrastructura de utilități. Pe lângă aceasta, oferă consultanță pentru obținerea avizelor și autorizațiilor necesare începerii activităților.

Din 1998, când Leoni Wiring Systems, (producător de cabluri pentru industria auto) a cumpărat primii 40.000 mp din viitoarea Zona Industrială Vest și până în prezent, Zona a atras 33 de investitori. Principalele țări de origine ale investitorilor sunt: Germania, România, Marea

Britanie, Franța, Austria, Elveția, Italia, Japonia, Belgia și Tunisia. Suprafața vândută este de 100 ha. Cea mai mare investiție din Zona Industrială Vest, care depășește 25 de milioane de euro, a fost realizată de fabrica de cabluri auto "Coficab Eastern Europe" și se întinde pe o suprafață de 3,2 hectare.

În Zona Industrială Vest se poate vorbi de un pol al investițiilor în producția de componente auto. De exemplu, aici își desfășoară activitatea firme precum: Leoni (cabluri industria auto), Takata Petri (producție de centuri de siguranță și volane), Yazaki (instrumente de bord).

S-a estimat că, la începutul anului 2004, firmele prezente în Zona Industrială Vest aveau un număr mai mare de 3.500 angajați.

Principalele activități desfășurate în Zona Industrială Arad Vest sunt: centrul expozițional, producție de componente auto, producție de subansamble de electronică industrială, aparatură electromecanică și electrică, depozite, industrie ceramică și de porțelan și vama de interior.

Figura III.13. Zona Industrială Arad Vest

5. Zona Industrială Curtici - Arad

Zona Liberă Curtici - Arad are o suprafață totală de 90 ha și este compusă din două platforme amplasate în orașul Curtici și în municipiul Arad, fiind înființată în baza legii privind regimul zonelor libere în România.

Numărul de investitori în Zona Liberă Curtici - Arad este în continuă creștere. În prezent, în Zona Liberă Curtici - Arad își desfășoară activitatea 152 de firme din care 34 au contracte de concesiune, iar restul îl reprezintă contracte de închiriere, asociere și terți. De la înființare și până în prezent, s-au înregistrat investiții de peste 100 de milioane de dolari.

Delimitarea geografică a Zonei Libere Curtici - Arad este următoarea:

- **Platforma nr. I** – cu o suprafață de 75 ha, situată în orașul Curtici, delimitată astfel:

- la nord - teren al Consiliului Local al Orașului Curtici, pe o lungime de 600 m;
- la vest - calea ferată CF 28, pe o lungime de 1 800 m;
- la sud - str. Alexandru Ioan Cuza nr. 1, 2, 3, pe o lungime de 453 m, drumul comunal DC 494, pe o lungime de 200 m;
- la est - drumul de exploatare agricolă 497, pe o lungime de 1 767 m;

- **Platforma nr. II** – cu o suprafață de 15 ha, situată în incinta Regiei Autonome "Aeroportul cu Trafic Internațional Arad", delimitată astfel:

- la nord - calea de rulare, pe o lungime de 895 m;
- la vest - platforma AVO, pe o lungime de 75 m;
- la sud - Asociația Familială "Barna", pe o lungime de 412 m, Asociația Familială "Cilan", pe o lungime de 400 m, Asociația Agricolă Familială "Pusta Bujac", pe o lungime de 190 m;
- la est - Asociația Agricolă Familială "Pusta Bujac", pe o lungime de 75 m, teren aparținând Consiliului Județean Arad, pe o lungime de 30 m.

Terenurile care intră în perimetrul Zonei Libere Curtici - Arad sunt bunuri proprietate publică a statului.

Acces:

Amplasamentul favorabil al Zonei Libere Curtici - Arad, permite folosirea următoarelor căi de acces:

- Cale ferată. Orașul Curtici este cel mai important nod de cale ferată, care asigură legătura dintre est și vest. Aradul este legat de Curtici printr-o cale ferată dublă și electrificată.
- Rutier. Legătura dintre Arad și Zona Liberă Curtici - Arad poate fi făcută prin drumul județean 709B, care asigură un acces ușor către vestul Europei.
- Aerian. Zona Liberă Curtici - Arad este singura zonă care include transport aerian datorită existenței Aeroportului Internațional în municipiul Arad.

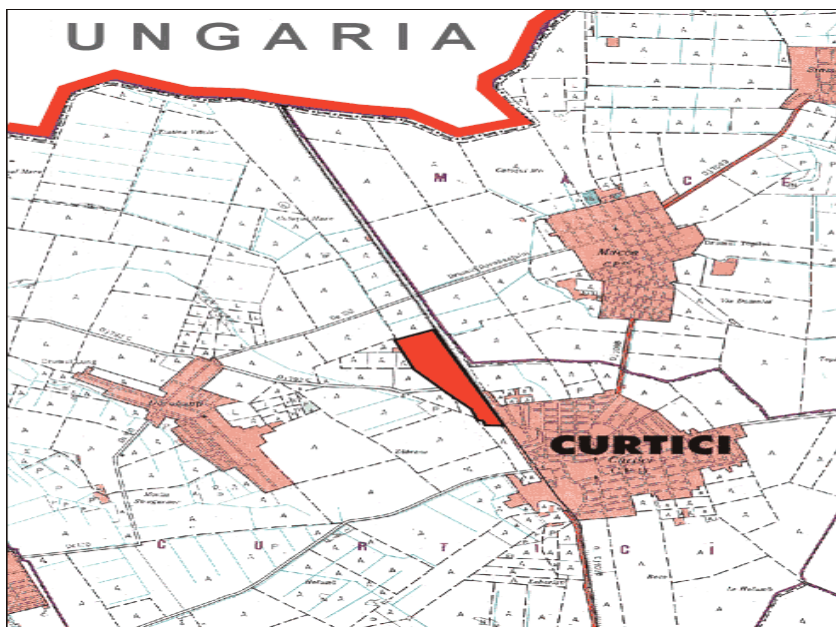

Figura III.14. Zona liberă Curtici - Arad

Administrarea Zonei Libere Curtici - Arad se realizează de către Administrația Zonei Libere Curtici - Arad, care se organizează și funcționează ca regie autonomă.

În Zona Liberă Curtici - Arad se pot desfășura următoarele activități:

- a) manipularea, depozitarea, sortarea, măsurarea, ambalarea, condiționarea, asamblarea, prelucrarea, fabricarea, marcarea, testarea, licitarea, vânzarea - cumpărarea, expertizarea, repararea, dezmembrarea mărfurilor, transportul și expedițiile interne și internaționale;
- b) organizarea de expoziții;
- c) organizarea operațiunilor de bursă și financiar - bancare, cu avizul Băncii Naționale a României;
- d) înființarea de cantine și restaurante, precum și de magazine de desfacere sau comercializare en gros sau en detail în perimetrul Zonei Libere;
- e) închirierea sau concesiunea clădirilor, terenurilor, spațiilor de depozitare și a spațiilor neamenajate din Zona Liberă, destinate construirii de obiective economice;

- f) controlul calitativ și cantitativ al mărfurilor;
- g) aprovizionarea mijloacelor de transport care operează în Zona Liberă Curtici - Arad;
- h) prestări de servicii, precum și alte activități specifice regimului de zonă liberă.

6. Zona Industrială Arad Est

Zona Industrială Arad Est a fost înființată în 2002, ca urmare a succesului Zonei Industriale Vest și a ocupării acesteia. Suprafața sa este de 20 ha, și este localizată pe platforma de est a municipiului Arad, intravilan, cu acces din șoseaua națională DN 7 (E 68) București – Deva – Budapesta – Viena. Dispune de facilități: drumuri interioare cu îmbrăcăminte modernă, alimentare cu gaz metan de joasă presiune, canalizare pluvială gravitațională, alimentare cu apă potabilă și alimentare cu energie electrică. În parc își desfășoară activitatea un număr de 18 investitori. Suprafața vândută a fost de 20 ha (100%). Principalele activități desfășurate în Zona Industrială Arad Vest sunt: depozite, reprezentanțe auto, servicii în domeniul hotelier, complexe comerciale.

Figura III.15. Zona Industrială Arad Est

7. Zona industrială Arad Sud - Zădăreni

Zona industrială Sud - Zădăreni, înființată în 2004, este în curs de dezvoltare, toate elementele tehnice fiind identice cu cele ale Zonei Industriale Vest. Suprafața sa este de 110 ha și are acces la șoseaua națională DN69/E671. Zona este destinată unor activități de depozitare, servicii și industrie. În prezent, zona este ocupată în procent de 50%.

Figura III.16. Zona Industrială Arad Sud Zădăreni

8. Zona Industrială Arad Nord

Zona Industrială Nord, a fost înființată în anul 2004, de către un investitor privat - grupul Codlea. Zona este localizată pe platforma de nord a municipiului Arad, pe o suprafață de 110 ha și are acces din centura municipiului, la șoseaua națională DN7/E68 și DN69/E671. Din punct de vedere al dotării cu infrastructură de utilități, această zonă industrială este prevăzută cu rețea de gaz, rețea de apă, rețea de electricitate și drum colector. Zona este destinată activităților de servicii, depozitare, producție.

9. Parcul Industrial UTA din Arad

Parcul Industrial UTA este amplasat convenabil în centrul municipiului Arad, în locul fostei întreprinderi UTA. Parcul industrial aparține firmei Codlea Artic SA, companie membră a unui grup de firme private, care a cumpărat în anul 2004, 99,25% din pachetul de acțiuni al UTA.

Începând cu anul 2005, pe platforma UTA S.A. s-a început construirea unui parc industrial cu o suprafață de 17 hectare, care va fi finalizat în 2011. Etapele investiționale se vor derula pe zone compacte, urmărindu-se separarea activității industriale a firmelor existente în parc de activitatea investițională de amenajări și construcții.

Ca facilități, parcul are acces rutier la șoseaua de centură, la aeroportul internațional Arad, la ieșirea spre Ungaria prin punctele vamale Nădlac și Turnu, acces CFR până în mijlocul platformei, acces la stație de tramvai, autobuz și taxi.

Parcul este dotat cu următoarele tipuri de utilități: alimentare cu gaz, alimentare cu apă, cu electricitate, canalizare pluvială și menajeră cu stație de pompare proprie în rețeaua orașului.

Până în prezent parcul este ocupat în proporție de 35%, în cadrul său desfășurându-și activitatea 35 de companii unde lucrează peste 1400 de angajați.

Majoritatea firmelor care operează în parc sunt companii cu capital străin. Domeniile de activitate ale companiilor din parcul UTA sunt extrem de diverse: de la accesorii îmbrăcăminte, poșete, papetărie, încălțăminte, tâmplărie PVC, depozite de mobilă, legume-fructe, firme de logistică ori producție publicitară.

Până în 2011 se prevede că în Parcul Industrial UTA vor opera peste 100 de companii, totalizând cca 4000-4200 de locuri de muncă.

10. Zona Industrială Chișineu - Criș

Zona Industrială Chișineu - Criș este rezultatul eforturilor primăriei din localitate de a valorifica utilitățile și infrastructura rămase disponibile după 1989. Zona este situată în apropierea municipiului Arad, dar și a graniței cu Ungaria, fapt care a determinat mai mulți investitori străini importanți, cum ar fi Grupul Alcoa (lider mondial în producția de aluminiu) și NEXANS să se stabilească în zonă. Producătorul de utilaje agricole Maschio Gaspardo Romania, filială a Maschio Gaspardo Italia, liderul mondial în materie, a investit 1,4 milioane de euro în zonă.

11. Parcul industrial Nădab

Parcul industrial Nădab este localizat la intrarea în orașul Chișineu-Criș, la o distanță de 40 km de municipiul Arad și 20 de km de granița cu Ungaria. Parcul se întinde pe o suprafață de 24 ha, oferind 18 loturi dotate cu principalele utilități (drumuri interne, gaz, apă, telefonie și electricitate). Parcul este gestionat de firma italiană MODUS din Montebelluna. Principalele firme care s-au localizat în Parcul Industrial Nădab sunt: Europlastic, Alcoa, Thermopol.

12. Centrul de excelență pentru întreprinderi mici și mijlocii de la Pecica

Primăria Pecica, Consiliul Județean Arad, Universitatea Aurel Vlaicu, InCE, Unioncamere Italia di Roma și MAP Italia sunt parteneri în crearea acestui proiect de dezvoltare inovator, situat în localitatea Turnu, sat aparținător de orașul Pecica.

Centrul de excelență este format din patru componente:

a) **Zona Industrială**, cu o suprafață de 181.000 m², divizată în 33 de loturi.

Zona are ieșire directă la DN7B și se află la 3 km de granița cu Ungaria, 12 km de Arad și 15 km de Terminalul Cargo și Aeroportul din Arad. Infrastructura de utilități este în curs de construire, astfel zona va beneficia în viitor de drumuri interioare, energie electrică, telefonie, canalizare pluvială, apă potabilă și gaz. Terenul este edificabil și se vinde, devenind proprietatea investitorului.

Zona Industrială a fost astfel prevăzută încât să asigure o concentrare a activităților economice în zona din apropierea frontierei cu Ungaria și să atragă forță de muncă și de dincolo de graniță.

b) **Centrul de Dezvoltare al Afacerilor**, care este format din **Incubatorul de Afaceri pentru activități industriale și de servicii** și din **Centrul de Marketing**. Acest centru ocupă o suprafață de 16.200 kmp, împărțită în 22 de module.

Scopul **Centrului de Dezvoltare al Afacerilor** este crearea unei infrastructuri de afaceri moderne, constând dintr-un incubator de afaceri care va oferi spații de producție la standarde europene și servicii de asistență și consultanță, în faza de start-up și de dezvoltare și un centru de marketing care oferă servicii, informații de marketing și de specializare profesională.

Incubatorul va duce la creșterea numerică a IMM în regiune, va atrage investitori străini, va crea noi locuri de muncă și va stimula competitivitatea și internaționalizarea firmelor, contribuind la o dezvoltare economică și socială durabilă a regiunii.

c) **Centrul de Formare Profesională**, care va asigura calificarea forței de muncă pentru activitățile economice din zonă.

d) **Autoport**, terminal de TIR-uri, motivat de vecinătatea viitoarei autostrăzi și absența unei structuri asemănătoare în zonă.

13. Zona Industrială Sântana

Zona Industrială Sântana este gestionată de firma italiană ProItaliana SRL și se află în curs de construcție.

Se întinde pe o suprafață de 30 ha, și va avea toate utilitățile necesare: drumuri, energie electrică, gaz, apă, rețea de canalizare, telefonie.

Zona Industrială Sântana are ieșire la drumul european E671, este situată la 30 km de granița cu Ungaria și la 20 km de aeroportul din Arad.

Terenurile din cadrul acestei zone industriale sunt de vânzare.

14. Zona Industrială Sebiș

Zona industrială Sebiș se întinde pe o suprafață de 20 ha și dispune de toate utilitățile necesare: infrastructură de drumuri, rețea de canalizare și apă potabilă, energie electrică și gaz. În anul 2006, Zona era ocupată în proporție de 70%, atât de investitori străini, cât și de investitori români.

15. Zona Industrială Ineu

Zona Industrială Ineu se întinde pe o suprafață de 120 ha și este în proprietatea Consiliului Local Ineu. Zona Industrială are acces la DN 79A și la DJ 792A.

Utilitățile disponibile pe terenul unde este amplasată zona industrială se află la următoarele distanțe: electricitate (180 m), canalizare (240 m), apă potabilă (160 m), gaz (150 m), telefonie (120 m). Accesul în zona industrială se poate face atât pentru tiruri cât și pentru pasageri. Toate cheltuielile pentru utilitățile din zonă sunt suportate de către beneficiar, care poate cumpăra teren în Zona Industrială Ineu, la prețuri negociabile în funcție de valoarea investiției.

Zona Industrială Ineu este nou creată și se prevede o dezvoltare rapidă a acesteia. Consiliul Local Ineu a prevăzut în strategia de dezvoltare a orașului realizarea unei șosele de centură, care va face legătura între DJ 792A și DN 79A. De asemenea, se prevede și extinderea utilităților (gaze naturale, energie electrică, canalizare, rețea distribuție apă potabilă) în zona industrială nou creată, între șoseaua de centură și intravilanul orașului.

Orașul Ineu dispune de o industrie specializată, destul de complexă și diversificată și de o forță de muncă specializată, care va atrage investițiile străine. Lângă amplasamentul Zonei Industriale Ineu se află una dintre cele mai mari investiții din județul Arad: S.C. Delphi Pakard Romania S.R.L., companie cu capital american, care produce componente electrice pentru industria automobilelor și care are 3.500 angajați.

16. Parcul Industrial Hunedoara

Parcul Industrial Hunedoara este amplasat în municipiul Hunedoara, la 15 km distanță de Deva, reședința județului Hunedoara.

Realizarea parcului industrial a început în primăvara anului 2003. Suprafața parcului este de 193.000 mp, împărțită în 26 de parcele cu suprafețe de 2.500 - 10.000 mp. Parcelele se vor concesiona pe o perioadă de până la 49 de ani, sau se vor vinde investitorilor care se vor amplasa în parc. Parcelarea este flexibilă, pentru a se putea satisface solicitările specifice ale investitorilor. Accesul în parc se face direct din drumul național Hunedoara - Deva. Parcul dispune de utilități complete pentru orice tip de investiție industrială: energie electrică, gaze naturale, apă potabilă, canalizare, drenaj natural, comunicații prin cablu, drumuri, parcări, mijloace de protecție, dotări pentru stingere incendii.

Terenul parcului este pregătit pentru realizarea de construcții adecvate implantării de obiective industriale.

Societatea administrator a parcului industrial va asigura consultanță investitorilor pe tot parcursul implantării investițiilor și operării capacităților de producție. Consultanța va acoperi diverse laturi: legislație, obținerea de avize și acorduri pentru realizarea obiectivelor, soluții de proiectare a construcțiilor, marketing, relații cu furnizori și rețele de distribuție etc.

Firmele candidate sunt acceptate în incubator în urma parcurgerii unui proces de evaluare a planurilor de afaceri. Odată admise și beneficiind de serviciile incubatorului, firmele incubate își pot dezvolta baza de clienți, vânzând produse și servicii, asigurându-și resursele (financiare, umane și de know-how) necesare creșterii și dezvoltării.

Legăturile intermediare de Incubator cu mediul universitar local, cu asociații de ramură industrială (în Incubator își are sediul Filiala Timișoara a ARIES - Asociația Română pentru Industrie Electronică și Software), cu experți și firme de consultanță și, în general, cu mediul local de afaceri pot contribui la succesul tinerilor oameni de afaceri.

Programul de incubare are o durată maximă de trei ani, după care firmele incubate vor fi încurajate să devină beneficiare ale unor alte programe locale de sprijinire a mediului de afaceri, cum ar fi Parcurile Industriale și Tehnologice din Timișoara.

Administrarea Incubatorului este asigurată de o societate cu răspundere limitată, SC UBIT SRL (University Business Incubator Timișoara). Din Consiliul de Administrație al UBIT fac parte reprezentanți ai instituțiilor fondatoare ale incubatorului.

Ca și centru de activități antreprenoriale, Incubatorul de Afaceri și Centru de Transfer Tehnologic în Domeniul Software Timișoara urmărește sprijinirea firmelor specializate în dezvoltarea de servicii și soluții software, înființate în Timișoara sau județul Timiș de studenți și tineri absolvenți ai specializărilor tehnologice (Automatică, Calculatoare, Electronică, Telecomunicații și Informatică, etc.), oferindu-le în condiții avantajoase spații pentru desfășurarea activității, acces la rețele de comunicații, servicii de secretariat, asistență în dezvoltarea antreprenorială, consultanță, servicii de promovare și facilitare a contactelor de afaceri.

Obiectivele incubatorului sunt:

- Crearea de oportunități pentru lansarea de noi afaceri în domeniul tehnologiilor IT în Timișoara;
- Crearea, în Timișoara, a unui centru de activitate antreprenorială specializată în domeniul software,
- Crearea de noi oportunități de calitate pentru angajarea absolvenților facultăților timișorene;
- Stimularea rămânării în România a absolvenților specializați în domeniul IT, ca alternativă la tendințele relativ recente de emigrare în masă a acestora;
- Facilitarea dezvoltării relațiilor dintre firmele incubate și mediul universitar local, organizații suport pentru mediul de afaceri, alte organizații și instituții locale și regionale;
- Utilizarea celor mai bune practici adoptate pe plan global în industria incubării.

2. Centrul Regional de Afaceri Timișoara

Centrul Regional de Afaceri Timișoara (CRAFT) al Camerei de Comerț, Industrie și Agricultură Timișoara (CCIAT) reprezintă un centru suport de resurse și logistică pentru serviciile prestate și evenimentele organizate de CCIAT pentru mediul de afaceri regional și euroregional și în sprijinul cooperării transfrontaliere.

Specificul CRAFT constă în organizarea de evenimente, expoziții, congrese și conferințe, precum și furnizarea de servicii de formare și perfecționare profesională (cursuri, training-uri) în această locație.

Locația CRAFT este într-o zonă centrală și ușor accesibilă. Dimensiunile și logistica oferite sunt adaptate pentru toate tipurile de evenimente.

Principalele facilități oferite în cadrul CRAFT sunt:

- conexiune la internet;
- instalație pentru videoconferințe;
- echipament pentru proiecții video;
- parcare privată pentru 160 autoturisme;

- standuri expoziționale personalizate la cerințele clienților;
- fast-food și servicii de catering;
- servicii de secretariat, protocol, relații publice.

3. Incubatorul Tehnologic și de Afaceri UAV-IT Vladimirescu din Arad

În anul 2002, Universitatea „Aurel Vlaicu“ a achiziționat un imobil situat pe platforma industrială a fostului Combinat Chimic. Aici avea să ia ființă un Incubator Tehnologic și de Afaceri. Această investiție a fost gândită ca parte esențială a strategiei de dezvoltare pe termen mediu a Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, incubatorul fiind inclus în strategia Programului ClipREG ca un instrument de dezvoltare regională menit să valorifice potențialul economic, material și creativ al Regiunii Vest.

Astăzi, prin programul INFRATEH, Incubatorul Tehnologic și de Afaceri este acreditat și face parte din rețeaua RENITT. Domeniile pentru care a fost acreditată sunt: agricultură, industrie alimentară și tehnologia informației.

UAV-IT oferă pieței țintă servicii de incubare care constă în: spațiu de lucru modern, dotat cu mobilier, telefon, calculator, conectare la Internet și baza de date proprie, servicii de secretariat, pază și parcare, acces la sala de conferințe, meeting room și oficiu.

Serviciile de consultanță oferite de UAV-IT Incubator se concretizează în: consultanță privind realizarea de modele experimentale și prototipuri, consultanță privind exploatarea dreptului de proprietate intelectuală, consultanță privind legislația la nivel național, european și internațional, consultanță privind obținerea de credite bancare, fonduri nerambursabile, consultanță privind asistența în afaceri pentru inovare și transfer tehnologic, audit financiar, informare tehnologică, audit tehnologic, prognoză tehnologică, consultanță în obținerea de certificate de calitate, studii de piață, studii de fezabilitate, studii de impact.

Grupul țintă principal al UAV-IT Incubator este format atât din IMM-uri inovative care doresc să realizeze un transfer tehnologic, cât și din persoane fizice, cercetători care doresc să valorifice rezultatele unor cercetări sau a unor idei de afaceri.

Grupul țintă secundar al UAV-IT Incubator este format din acele persoane juridice private sau publice care în cadrul desfășurării activităților lor au nevoie de studii de piață, studii de impact, studii de fezabilitate sau de identificarea surselor de finanțare. În acest scop UAV-IT Incubator dorește să fie partener în proiecte și programe și să ofere atât servicii de întocmire a proiectelor cât și servicii de derulare a acestora.

UAV-IT Incubator este structurat ca o entitate de cercetare-dezvoltare-inovare, având ca rol susținerea dezvoltării regionale, valorificarea ideilor, oportunităților, activităților și firmelor din județul Arad și din Regiunea Vest.

4. Centrul de Afaceri Teliuc, județul Hunedoara

Centrul de Afaceri Teliuc a fost realizat în cadrul proiectului: „Închiderea minelor, refacerea mediului și regenerare socio-economică”, componenta - „Managementul Centrelor de Afaceri și Sprijin pentru întreprinzători”

Proiectul este implementat de Agenția Națională pentru Dezvoltarea Zonelor Miniere și este cofinanțat de Banca Mondială și Guvernul României.

Perioada de implementare a proiectului este de 3 ani, începând cu luna iunie 2006.

Centrul de Afaceri Teliuc este localizat în Teliucu Inferior, județul Hunedoara, în apropierea exploatării minere.

Centrul este organizat într-o clădire cu parter și două etaje, având posibilitatea de a găzdui până la 22 de firme în cele 22 spații de incubare cu suprafețe cuprinse între 38 și 80 mp fiecare.

Centrul de afaceri Teliuc se adresează atât persoanelor disponibilizate din sectorul minier, dornice să-și pornească propria afacere, cât și IMM-urilor din zonă.

Facilitățile de infrastructură, telecomunicații și servicii oferite sunt:

- Suprafața totală utilă de 1020 m² (aprox. 46 % din totalul suprafeței construite);
- 22 de spații de producție și birouri;
- Utilități specifice afacerilor;
- Sală de conferințe și spații de parcare;
- Alimentare independentă cu energia electrică (220 /380 V), contorizată separat pentru fiecare celulă de incubare;
- Acces direct la telefonie fixă și internet, sistem de pază monitorizat;
- Apă curentă și canalizare;
- Acces neîngrădit la pachetele de servicii oferite de Centru: tarife subvenționate pentru chirie, tarife minime pentru utilități, spații păzite și asigurate, consultanță pentru dezvoltarea afacerii, cursuri de instruire și internet - gratuite.

5. Incubatorul Tehnologic și de Afaceri « ITA-BMTECH » Deva

Incubatorul Tehnologic și de Afaceri « ITA-BMTECH » Deva este realizat în cadrul Programului Național INFRATECH al Autorității Naționale pentru Cercetare Științifică, într-un parteneriat între SC BMTechnology SRL Deva și SC Innovation & Technological Transfer Consulting SRL Deva.

Incubatorul Tehnologic și de Afaceri « ITA-BMTECH » Deva face parte din Rețeaua Națională de Inovare și Transfer Tehnologic RENITT și este compus din două clădiri, care dispun de 15 module de incubare, spații pentru realizare prototipuri, centre de cercetare științifică, dotate cu mobilier și echipamente de comunicații și IT și utilitățile aferente (alimentare cu apă menajeră, curent electric, canalizare, încălzire, etc).

Incubatorul Tehnologic și de Afaceri « ITA-BMTECH » are în structură o sală de conferință de 50 de locuri cu sisteme audio-video moderne, o sală de training și o sală de ședințe.

Beneficiarii ITA-BMTECH sunt unitățile industriale și în primul rând IMM-urile cu activitate în domeniul electrotehnicii, electronicii, metalurgiei, industriei prelucrării lemnului și industriei maselor plastice.

Obiectul de activitate al ITA-BMTECH constă în elaborarea și implementarea strategiilor și măsurilor de transfer tehnologic și inovare în domeniul electrotehnicii, electronicii, metalurgiei, industriei prelucrării lemnului, industriei maselor plastice, al încercărilor și examinărilor de materiale în conformitate cu practica europeană.

Obiectivele activității ITA-BMTECH sunt:

- Creșterea gradului de valorificare a rezultatelor cercetării prin intermedierea transferurilor tehnologice, vânzărilor de licențe etc.;
- Creșterea gradului de utilizare a resurselor umane din cadrul Universității Politehnice Timișoara – Facultatea de Inginerie Hunedoara prin participarea la proiecte de cercetare și transfer tehnologic;
- Asigurarea accesului IMM-urilor la serviciile tehnologice și infrastructura de dezvoltare a ITA-BMTECH;
- Creșterea vizibilității centrului, prin participarea la toate manifestările și târgurile naționale și internaționale în domeniul transferului tehnologic;
- Creșterea vizibilității societăților comerciale și IMM-urilor ce constituie grupul țintă al centrului, pe piața internă și externă;
- Creșterea veniturilor și diversificarea pieței de desfacere a IMM-urilor prin dezvoltarea de noi aplicații în urma transferurilor tehnologice

Servicii oferite sunt:

- bursa interactivă pentru cerere și ofertă în domeniul tehnologiilor pentru materiale, produse, echipamente, aplicații specifice ingineriei electrice, industriei maselor plastice, industriei lemnului, industriei metalurgice;

- intermedierea unor contracte de execuție, modele experimentale și prototipuri;
- intermedierea unor contracte de analiză și caracterizare fizico-chimică, structurală și funcțională a unor materiale și produse (în colaborare cu Universitatea Politehnică Timișoara – Facultatea de Inginerie Hunedoara);
- intermedierea unor contracte de transfer tehnologic în baza unor contracte de licență și de asistență tehnică;
- consultanță și asistență tehnică pentru reabilitarea tehnologiilor de realizare a materialelor, produselor, dispozitivelor și aparatelor din industriile electrotehnică și metalurgică, în vederea creșterii performanțelor lor calitative și a respectării politicii de mediu în conformitate cu legislația actuală;
- consultanță și asistență tehnică pentru exploatarea drepturilor de proprietate intelectuală sau pentru implementarea sistemului de management integrat calitate – mediu;
- evaluarea nivelului tehnologic;
- sprijin în soluționarea cererilor de tehnologie;
- asistență pe parcursul procesului de transfer tehnologic;
- perfecționare profesională prin seminarii, conferințe, workshop-uri
- difuzarea de informații tehnice prin diverse mijloace: buletin informativ al ITA-BMTECH, pagină web;
- sprijin în accesarea surselor de finanțare locale, naționale, internaționale pentru transferul de tehnologie;
- studii de marketing și dezvoltarea afacerii;
- diseminarea informațiilor referitoare la programele de cooperare internațională, finanțate de uniunea europeană;
- organizarea de mese rotunde, seminarii, expoziții pentru facilitarea contactului între industrie și cercetare, întâlniri de afaceri.

6. Centrul de Afaceri Lonea Pilier de la Petrila

Centrul de Afaceri Lonea Pilier este situat în orașul Petrila, în fosta incinta a E.M. Lonea Pilier și funcționează din anul 2004. Centrul are în componență 21 de unități de incubare, cu suprafețe cuprinse între 35 și 80 mp, un singur spațiu fiind de 270 mp; 3 birouri, 2 magazine, 1 birou manager și o sală destinată seminariilor.

Suprafața totală construită este de 1.650 mp, suprafața utilă este de 1.300 mp, suprafața împrejmuită este de 12.000 mp, iar suprafața betonată, incluzând drumuri și platforme, este de 8.500 mp.

Întreprinzătorii care sunt incubați în acest centru beneficiază de următoarele tipuri de facilități:

- telefon, fax;
- acces internet;
- sistem de pază monitorizat;
- instalație electrică individuală;
- consultanță gratuită în afaceri.

7. Incubatorul de afaceri din Reșița

În prezent, în incubator își desfășoară activitatea un număr de 15 firme din domenii precum: publicitate, contabilitate, construcții sau confecții. Numărul de angajați care își desfășoară activitatea în cadrul incubatorului este de aproximativ 100 de persoane. Facilitățile puse la dispoziție celor care doresc să deruleze activități economice în cadrul incubatorului constau în utilitățile de bază, mobilier de birou și servicii de consultanță la cerere.

8. Centrul de afaceri din Anina

Centrul de Afaceri Anina a fost realizat ca prin programul *Managementul Centrelor de Afaceri și Sprijin pentru întreprinzători* pe care Agenția Națională pentru Dezvoltarea Zonelor Miniere cu sprijinul Consultanțului de specialitate GRUPPO SOGES ITALIA îl implementează în perioada iunie 2006 - mai 2009.

La Anina își desfășoară activitatea un centru de afaceri cu 35 de unități de incubare având suprafețe între 18,5 mp și 580 mp. Suprafața totală utilă este de 2 380mp.

În prezent în cadrul centrului sunt incubate 14 firme, având un grad de ocupare de 74% din suprafața de incubare. Cele mai multe firme sunt orientate către sectorul serviciilor și către activități comerciale, doar trei dintre acestea desfășurând activități de producție (confecții). Numărul angajaților care își desfășoară activitatea în centrul de afaceri, în prezent, se ridică la 92.

Centrul de Afaceri Anina dispune de următoarele tipuri de facilități: electricitate, apă, încălzire, canalizare, internet, telefon, fax, sistem de pază monitorizat și servicii de consultanță oferite gratuit.

9. Centrul de afaceri din Moldova Nouă

Incubatorul de afaceri de la Moldova Nouă a fost creat în cadrul unui program finanțat de Banca Mondială, program menit să sprijine zonele afectate de închiderea exploatărilor miniere, care a presupus la nivel de țară constituirea a 14 centre de afaceri, dintre care două au fost create în județul Caraș-Severin (unul la Anina, iar celălalt la Moldova Nouă).

Suprafața totală utilă a centrului din Moldova Nouă este de 900 de mp. Centrul de afaceri dispune de 17 unități de incubare având suprafețe între 12 mp la 85 mp. În prezent își desfășoară activitatea în cadrul centrului doar 12 unități.

Activitățile derulate sunt diverse: alimentație publică, construcții și obiecte sanitare, producție mobilă și prezentare, brichetare, birouri ale unor ONG-uri (cum ar fi Liga Romilor) și trei servicii ale Primăriei Moldova Nouă (Taxe și impozite, Starea Civilă și Evidența populației). Se așteaptă încă doi investitori (o firmă de publicitate și un call-center) care ar urma să mai angajeze un număr de aproximativ 55 de localnici pe lângă cei 35 deja angajați.

Centrul de Afaceri Moldova Nouă dispune de următoarele tipuri de facilități: electricitate, apă, încălzire, canalizare, internet, telefon, fax, sistem de pază securizat și servicii de consultanță oferite gratuit.

Figura III.18. Harta incubatoarelor și centrelor de afaceri din Regiunea Vest în 2006

Proiecte viitoare

Autoritățile publice locale din Regiunea Vest manifestă un interes deosebit pentru crearea în viitor a unor noi structuri de afaceri. Astfel, în prezent, autoritățile publice locale din regiune se află în stadiul de pregătire a unor proiecte pentru a obține finanțare din Fonduri Structurale, în vederea creării și dezvoltării de noi infrastructuri de afaceri.

Parcul Industrial Valea Țerovei Reșița

În cadrul licitației programului PHARE CES 2004-2006 «Proiecte mari de infrastructură regională» a fost depus un proiect care are drept scop reabilitarea și îmbunătățirea zonei industriale a Platformei Aglomeratorului și Uzinei Cocso - Chimică din Reșița, incluzând curățarea mediului înconjurător și îmbunătățirea sa prin asigurarea legăturilor de transport și a utilităților necesare pentru dezvoltarea afacerilor.

Reabilitarea acestui amplasament industrial în Reșița are drept scop curățarea unei zone nefolosite o perioadă îndelungată și construirea infrastructurii (drumuri și utilități: energie electrică, telecomunicații, alimentare cu apă potabilă, gaz, sistem de canalizare pluvială și menajeră) în scopul dezvoltării unor activități economice viitoare, care să atragă forța de muncă specializată (cu precădere în domeniul prelucrării mecanice și metalurgice), dar aflată în șomaj.

Parcuri industriale în Valea Jiului

O importanță deosebită prezintă proiectele de creare a două parcuri industriale în Valea Jiului, fapt ce va conduce la dezvoltarea socio-economică a acestei zone și implicit la diminuarea disparităților intraregionale.

Unul dintre aceste două parcuri urmează a fi creat la Petroșani (Livezeni), în apropierea intersecției drumurilor DN 66 A cu DN 66, care face legătura între Simeria și Târgu Jiu, iar celălalt la Uricani.

Parcul Industrial Lugoj

Autoritățile publice locale au primit deja cereri de la 14 firme pentru suprafețe de teren cuprinse între un hectar și cinci hectare în noul parc industrial. În prezent se urmărește reabilitarea utilităților publice ale zonei industriale Nord Vest Lugoj și extinderea acestora pe o suprafață de 61 ha în vederea îmbunătățirii ofertei municipiului pentru atragerea de investiții noi.

Zona Industrială și Platforma Logistică Caransebeș

În vederea creșterii atractivității orașului Caransebeș, se urmărește realizarea în viitor a unei zone industriale și a unei platforme logistice în vecinătatea aeroportului.

Incubator de afaceri – Centru expozițional regional Simeria

Acest proiect a fost depus în cadrul licitației programului PHARE CES 2004-2006 «Dezvoltarea infrastructurii regionale». În prezent proiectul este pregătit pentru a primi finanțare din Fondurile Structurale.

Scopul acestui proiect îl reprezintă realizarea unui centru de promovare a inițiativelor antreprenoriale, format dintr-un incubator de afaceri și un centru expozițional care să potențeze dezvoltarea mediului de afaceri din zona țintă (Simeria – Deva – Hunedoara – Orăștie).

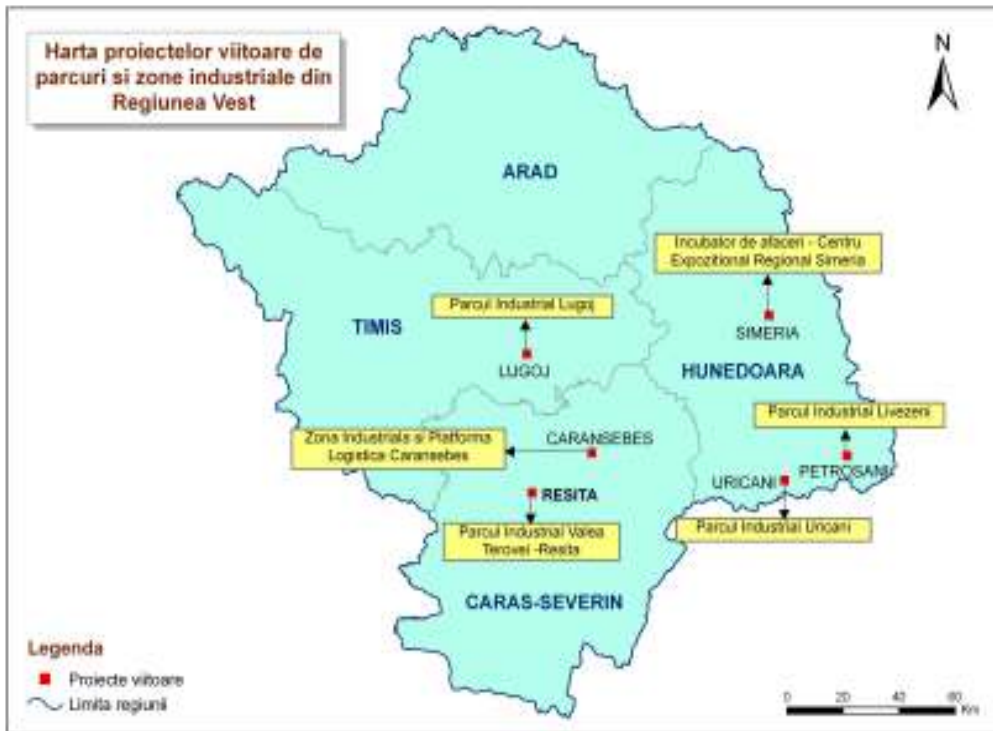

Figura III.19. Harta proiectelor viitoare de structuri de sprijinire a afacerilor în Regiunea Vest

III.5. Infrastructura în domeniul cercetării

Principalele unități de cercetare ce activează în Regiunea Vest sunt afiliate Asociației pentru Cercetarea Multidisciplinară din Zona de Vest a României cu sediul la Timișoara (ACM-V).

Asociația este o organizație științifică neguvernamentală reunind persoanele juridice, colectivele de cercetare din diverse unități, persoanele fizice implicate în activitatea de cercetare, precum și persoane juridice și fizice din străinătate, care desfășoară o activitate de cercetare în cele patru județe ale Regiunii Vest – Arad, Caraș-Severin, Hunedoara și Timiș. Prin urmare, din ACM-V fac parte:

- cercetători științifici (persoane fizice);
- institute de cercetare științifică;
- universități;
- centre de cercetare;
- catedre universitare;
- stațiuni de cercetare.

În cadrul universităților pot fi constituite centre de cercetare acreditate de CNCSIS (Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior), care însă nu au personalitate juridică. De asemenea, activitățile de cercetare la nivelul universităților din regiune pot fi desfășurate și în cadrul catedrelor.

Principalele unități care desfășoară activități de cercetare în Regiunea Vest sunt cuprinse în tabelul următor.

Tabel III.23. Unitățile de cercetare din Regiunea Vest

Tipul de instituție	Denumirea
Institute Naționale	<ul style="list-style-type: none"> • Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Sudură și Încercări de Materiale - ISIM Timișoara • Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Electrochimie și Materie Condensată - INCEMC Timișoara • Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare în Construcții și Economia Construcțiilor Filiala Timișoara (INCERC Timișoara) • Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Ecologie Industrială - INCOECOIND Filiala Timișoara
Alte institute și unități de cercetare	<ul style="list-style-type: none"> • Institutul de Chimie Timișoara • Institutul de Medicină Legală, Timiș • Institutul de Boli Cardiovasculare Timișoara • Institutul de Sănătate Publică “Prof. Dr. Leonida Georgescu” Timișoara • Institutul de cercetări socio-umane “Titu Maiorescu” din Timișoara • Stațiunea de Cercetări Agricole Lovrin • Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Viticultură și Vinificație Miniș • Stațiunea de cercetare și producție pentru creșterea bovinelor, Arad • Stațiunea de cercetare și producție pentru cultura pajiștilor - Timișoara • Stațiunea de cercetare și producție pentru cultura sfeclei de zahăr , Arad • Stațiunea de cercetare și producție pomicolă– Caransebeș • Stațiunea de cercetare și producție pentru creșterea ovinelor, Caransebeș • Colectiv cercetare, Verificarea și adaptarea la condițiile zonei a tehnologiilor elaborate de amenajare a pădurilor ,

	<p>Caransebeș</p> <ul style="list-style-type: none"> • Colectiv cercetare, Aclimatizarea speciilor de interes silvic și înmulțirea lor pentru scopuri silvice și de agrement, Simeria
Organizații neguvernamentale din domeniul cercetării	<ul style="list-style-type: none"> • Asociația pentru Cercetare Multidisciplinară din Zona de Vest a României - ACMV Timișoara • Asociația de Sudură din România - ASR Timișoara • Asociația de Robotică din România
Universități	<ul style="list-style-type: none"> • Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului - USAMVB Timișoara (Platforma de Formare și Cercetare Interdisciplinară, 20 de direcții de cercetare în cadrul catedrelor) • Universitatea de Vest Timișoara (13 centre de cercetare, Institutul Național pentru Educația Adulților, 2 centre de excelență) • Universitatea Politehnică Timișoara (21 centre de cercetare) • Universitatea “Aurel Vlaicu” Arad (Centrul de Cercetări Chimice și Tehnologice) • Universitatea „Vasile Goldiș” Arad (Institutul de Studii și Cercetări „Vasile Goldiș” Arad cu 14 centre de studii și cercetare) • Universitatea “Eftimie Murgu” Reșița (4 centre de cercetare și un laborator) • Universitatea din Petroșani (5 centre de cercetare) • Universitatea de Medicină și Farmacie “Victor Babeș” Timișoara (10 centre de cercetare) • Facultatea de Inginerie Hunedoara (parte a Universității Politehnice din Timișoara)
Societăți comerciale	<ul style="list-style-type: none"> • INTELCERC, Timișoara • Sucursala ICOIND – Timișoara, Cercetare tehnologică de mediu, evaluare și control a poluării industriale • Institutul de cercetare - proiectare echipamente de sudură - TES - S.A. - Timișoara • Institutul de cercetare proiectare pentru materiale de sudură - TIMASUD - S.A. - Timișoara • UCM Reșița, Centrul de cercetare-dezvoltare de echipamente hidraulice • CEPROMIN S.A, Institutul de cercetare-dezvoltare și proiectare minieră Deva??? • INFOMIN S.A. – Deva, cercetare în domeniul automatizării și conducerii proceselor tehnologice din industria minieră • SC HIDROTIM SA, Timiș, Institutul de cercetare și proiectare echipamente energetice • ICPM Petroșani S.A, Institutul de Cercetări și Proiectări Miniere • Societatea de Servicii Informatică INFOTIM Timișoara • Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Securitate Minieră și Protecție Antiexplozivă Petroșani (INSEMEX Petroșani) • Institutul de Vagoane Arad (Centrul de Cercetare și Proiectare ASTRA Vagoane Călători SA) • PROMPT, Timiș, Institutul de cercetare-proiectare utilaje miniere și mașini de proiectat

Unitățile de cercetare din regiune acoperă o mare varietate de domenii științifice:

a) În județul **Arad** regăsim cu precădere institute de cercetare în domenii precum: construcții de material rulant (vagoane), viticultura și creșterea bovinelor;

b) În județul **Caraș-Severin** domeniile vizate sunt: construcțiile de mașini, silvicultura, pomicultura și creșterea ovinelor;

c) În județul **Hunedoara** orientările insitutelor de cercetare urmăresc domeniile precum: siderurgie și metalurgie, silvicultură, minerit și securitate minieră;

d) În județul **Timiș** sunt concentrate cele mai multe unități de cercetare, astfel încât și domeniile vizate de acestea sunt dintre cele mai diverse: sudură și încercări de materiale, chimie și electrochimie, fizică, silvicultură, ecologie, construcții, sănătate publică, mașini hidraulice, agricultură, medicină, științe sociale, etc.

Preocupările pentru excelență și performanță au fost materializate prin crearea unor centre de excelență în regiune:

- a) Centrul de excelență în domeniul sudării cu ultrasunete la ISIM Timișoara
- b) Centrul de Studii de Istorie și Arheologie Timișoara (CSIATim) la Universitatea de Vest Timișoara
- c) Centrul de Studii Francofone, la Universitatea de Vest Timișoara
- d) Centrul de excelență în domeniul textil la Universitatea “Aurel Vlaicu” Arad
- e) Centrul de excelență în domeniul medicină-biologie la Universitatea “Vasile Goldiș” Arad.

Centrele de cercetare acreditate de CNCIS din cadrul universităților pot evolua în timp spre centre de excelență în măsura în care, prin preocupări, personal și dotări, parcurg drumul spre performanță. Aceste centre reprezintă, în special pentru studenți, ateliere de formare profesională practică cu efect benefic asupra dorinței acestora de a se implica și în viitor în activitatea de cercetare.

Situația sectorului de cercetare-dezvoltare în Regiunea Vest

Conform obiectivelor strategiei de la Lisabona, creșterea economică și dezvoltarea durabilă în Uniunea Europeană nu poate fi atinsă decât prin susținerea cercetării și inovării în toate domeniile economice și sociale. Prin urmare, în UE, există un consens larg asupra faptului că, atât creșterea economică cât și competitivitatea viitoare a economiei vor fi bazate pe activitățile de cercetare și pe informație. Din nefericire, România, în general, și Regiunea Vest, în particular, alocă un foarte mic procent din buget pentru activitățile de cercetare.

Din datele făcute public, cu diferite ocazii, atât de factori guvernamentali, de Patronatul Unităților de Cercetare, cât și din datele furnizate de Institutul Național de Statistică, rezultă că numărul cercetătorilor a scăzut dramatic în ultimii 15 ani. Din 170.000 cercetători existenți înainte de 1989, în România mai lucrau în 2005 în activitatea de cercetare doar cca. 41.000 de persoane, din care doar cca 30.000 erau cercetători. Vârsta medie a personalului din cercetare se apropie de 50 de ani întrucât prea puțin tineri sunt atrași de activitatea de cercetare. Dintre cauzele care determină acest dezinteres pentru cercetare din partea tinerilor se pot aminti: nivelul de salarizare foarte scăzut, dotarea tehnică învechită, sentimentul lipsei de perspectivă, atractivitatea mult mai mare a altor domenii, emigrarea etc.

În analiza sectorului de cercetare-dezvoltare trebuie avuți în vedere doi indicatori importanți: numărul de salariați și cheltuielile totale. Acești indicatori sunt prezentați în tabelul de mai jos.

Tabel III.24. Activitatea de cercetare-dezvoltare în Regiunea Vest

Regiunea / Județul	Salariații din activitatea de cercetare-dezvoltare (număr persoane)		Cheltuieli totale din activitatea de cercetare-dezvoltare (mii RON)	
	2004	2005	2004	2005
Total România	40725	41035	952872	1183659
Regiunea Vest	3315	1855	45530	52788
Arad	353	80	2079	1718
Caraș-Severin	303	288	6355	9586
Hunedoara	560	545	10000	11044
Timiș	2099	942	27096	30440

Sursa: Anuarul statistic al României 2006, INS, 2007

La nivelul regiunii se constată o scădere bruscă și puternică a personalului ocupat în cercetare dezvoltare: de la 3.315 persoane în anul 2004 la 1.855 persoane în anul 2005. Această scădere a fost mai pregnantă în județul Arad unde personalul salariat în cercetare dezvoltare s-a redus la un sfert și în județul Timiș unde s-a înjumătățit. De asemenea, se poate constata faptul că în județul Arad, deși există o infrastructură de cercetare dezvoltată, în acest domeniu lucrează doar 80 de persoane, fiind pe ultimul loc între județele regiunii. În schimb, la nivelul regiunii se constată o creștere a cheltuielilor cu activitatea de cercetare dezvoltare, excepție făcând județul Arad unde aceste cheltuieli au scăzut. Se remarcă județul Caraș – Severin unde cheltuielile cu activitatea de cercetare au crescut cel mai puternic în perioada 2004-2005 (de la 6355 mii RON la 9586 mii RON).

Se constată, de asemenea, o polarizare a activității de cercetare în Regiunea București-Ilfov, care acaparează mai mult de 50% din numărul de salariați din cercetare, pe când restul regiunilor nu au mai mult de 10% fiecare din numărul total de salariați din România. În Regiunea Vest își desfășoară activitatea doar 5% din totalul salariaților din sectorul cercetare dezvoltare din România. Aceeași situație se întâlnește și în cazul cheltuielilor din activitatea de cercetare dezvoltare, care se efectuează cu preponderență în Regiunea București Ilfov, în timp ce în Regiunea Vest se realizează doar 4,45% din aceste cheltuieli.

Tabel III.25. Activitatea de cercetare-dezvoltare în România

Regiunea	Salariații din activitatea de cercetare-dezvoltare	Cheltuieli totale din activitatea de cercetare-dezvoltare (mii RON)
Total România	41.035	1.183.659
Nord - Est	3.704	65.326
Sud - Est	1.898	42.504
Sud - Muntenia	3.850	134.192
Sud - Vest Oltenia	2.569	45.023
Vest	1.855	52.788
Nord - Vest	2.690	88.971
Centru	2.419	53.172
București - Ilfov	22.050	701.683

Sursa: Anuarul statistic al României 2006, INS, 2007

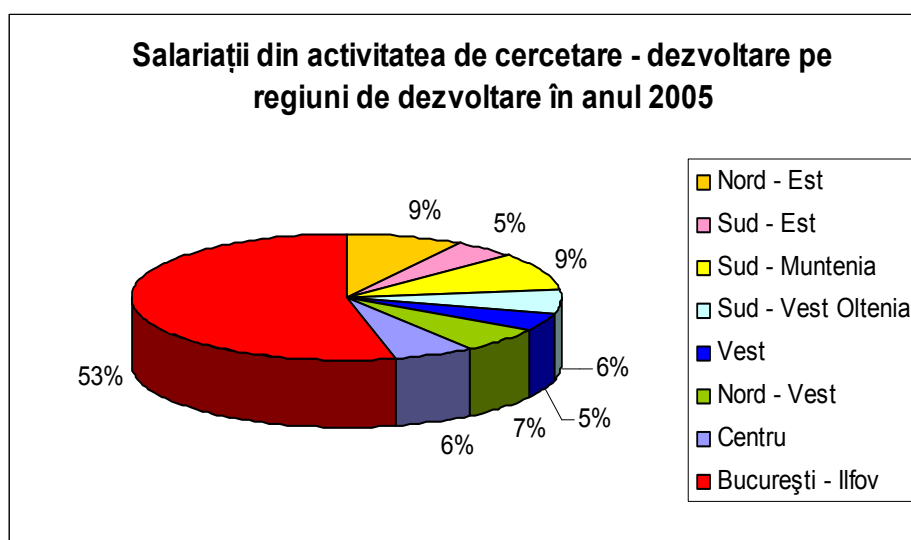

Figura III.20. Ponderea salariaților din activitatea de cercetare-dezvoltare în regiunile de dezvoltare din România în anul 2005

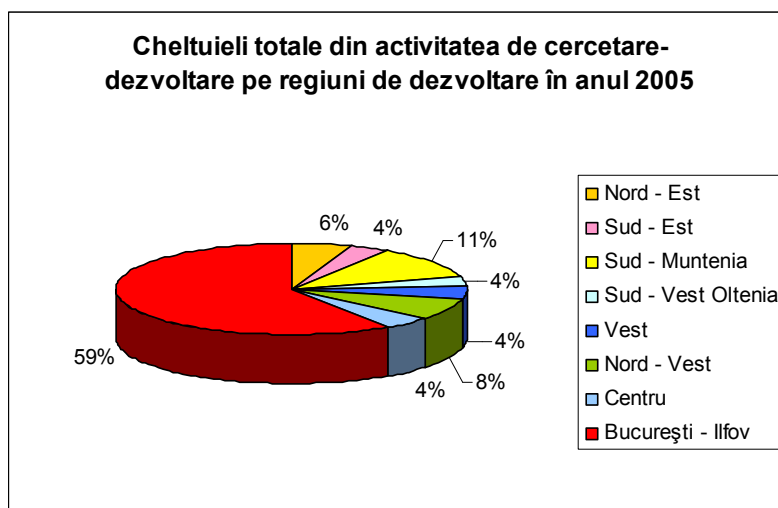

Figura III.21. Cheltuielile cu activitatea de cercetare-dezvoltare în regiunile de dezvoltare din România în anul 2005

În particular, în Regiunea Vest, situația este îngrijorătoare: dacă în anul 2004, Regiunea avea 8,14% din numărul total de salariați în cercetare din țară (locul 3 în clasamentul regiunilor), numărul acestora a scăzut dramatic în anul 2005, cu aproape 50%, reprezentând 4,52% din numărul de cercetători din România. Astfel, din acest punct de vedere, Regiunea Vest se situează pe ultimul loc în rândul regiunilor din țară.

Se constată că numărul de angajați care muncesc în cercetare-dezvoltare raportați la 10.000 persoane ocupate civile este de 22,2 la nivelul Regiunii Vest, ceea ce reprezintă mai puțin de jumătate din media la nivel național, care este de 48,9.

La nivelul județelor regiunii, în anul 2005, pe primul loc se află județul Timiș (cu 29,5 angajați în cercetare-dezvoltare la 10.000 persoane ocupate civile), urmat de județul Hunedoara (cu 28,9 angajați în cercetare-dezvoltare la 10.000 persoane ocupate civile), de județul Caraș Severin (cu 24,1 angajați în cercetare-dezvoltare la 10.000 persoane ocupate civile), pe ultimul loc fiind județul Arad (cu doar 3,9 angajați în cercetare-dezvoltare la 10.000 persoane ocupate civile).

Problemele cu care se confruntă Regiunea Vest în acest domeniu sunt de două tipuri:

1) cele „din interiorul” sistemului de cercetare-dezvoltare, cum ar fi:

- **problema finanțării insuficiente din fonduri publice:** efortul financiar al statului de susținerea sectorului de cercetare este în România de numai 4 euro pe an pe cap de locuitor, de 80 de ori mai mic decât în țările vest-europene;

- **problema infrastructurii depășite:** dotările din unitățile de cercetare sunt în mare parte depășite și uzate fizic, fără piese de schimb. Lipsa cronică a fondurilor de investiții este cauza principală a dotărilor învechite. Prin participarea unităților de cercetare la diverse programe guvernamentale nu a fost posibilă decât achiziționarea unor dotări mărunte care nu pot suplini lipsa aparatului moderne necesare participării la proiectele europene sau la cele din planul național.

- **problema resurselor umane:** personalul de cercetare s-a diminuat progresiv, ceea ce nu ar fi un fapt negativ dacă prin aceasta ar crește eficiența activității fără a afecta eficacitatea institutelor. La nivelul regiunii, se constată o îmbătrânire a personalului din cercetare, la fel ca pe plan național. Anual, dintre tinerii absolvenți, o parte sunt prelucați în institute, dar se constată că cei mai mulți părăsesc aceste locuri de muncă după 1-3 ani îndreptându-se spre alte activități mai bine remunerate. Forma de pregătire și perfecționare prin doctorat, la care unii tineri cercetători sunt îndrumați, reprezintă o formă de reținere a acestora în institute.

2) cele care acționează „din exteriorul” sistemului de cercetare-dezvoltare:

- **capacitatea redusă de absorbție a rezultatelor de cercetare de către agenții economici.** Nu toate institutele din regiune s-au adaptat ușor la condițiile economiei de piață. Unele instituții, probabil și din cauza profilului specific au rămas dependente de finanțările guvernamentale

negăsindu-și parteneri economici interesați de rezultatele cercetării proprii. Aceste instituții au în acest moment mari dificultăți și nu sunt probabil străine de managementul defectuos. În schimb alte institute au căutat să se adapteze condițiilor pieței prin inițierea de activități inovative.

- interesul scăzut și, în consecință, nivelul scăzut al cheltuielilor agenților economici pentru activitățile de cercetare-dezvoltare și inovare. Cererile agenților economici din România, dar și din regiune către unitățile de cercetare sunt diverse și cuprind în principal următoarele:

- elaborarea unor tehnologii de fabricație noi sau modernizate,
- conceperea și realizarea unor echipamente de producție,
- consultanță științifică,
- asistență tehnică în domeniul managementului calității,
- analize, încercări, examinări de specialitate,
- certificare procese, produse și sarcini,
- training profesional.(mutare mai jos)

Implicarea în proiecte europene nu este suficient dezvoltată. Universitățile au beneficiat de proiecte TEMPUS, iar în ultima perioadă de proiecte SOCRATES, care susțin mobilitatea cadrelor didactice și a studenților. Institutele au participat la proiecte INCO-COPERNICUS, PHARE, LEONARDO ș.a.m.d.

Se poate constata așadar că la nivelul Regiunii Vest există potențial ridicat pentru dezvoltarea activității de cercetare-dezvoltare, existând infrastructura de bază necesară precum și potențial uman bine dezvoltat. Totuși, în prezent acest sector se află în impas și chiar în declin, confruntându-se cu o serie de probleme legate atât de partea materială și de dotări dar și de dorința redusă a resurselor umane de a se implica în acest sector de activitate, precum și de susținerea scăzută pe care statul o oferă. În viitor se impun măsuri pentru creșterea interesului general al actorilor regionali (agenți economici, autorități publice, societate civilă, resursele umane implicate) în vederea revitalizării acestui sector în regiune.

III.6. Unitățile cultural-artistice

Cultura Regiunii Vest se caracterizează printr-o intensă activitate culturală și spirituală, deosebit de importante fiind tradițiile și evenimentele culturale.

Datorită poziționării sale, la confluența dintre Europa Centrală și cea de Est, Regiunea Vest beneficiază atât de avantaje economice, materializate sub forma investițiilor străine directe, cât și de racordarea la valorile culturale europene. În același timp, caracterul multietnic și multicultural al acestui spațiu identitar generează, inevitabil, căutarea unor forme proprii de exprimare a specificului. Această tendință se manifestă cel mai vizibil în viața culturală – un exemplu elocvent în acest sens îl reprezintă municipiul Timișoara, care este singurul oraș european în care instituțiile teatrale pun în scenă spectacole în diferite limbi (română, germană, engleză, franceză, maghiară).

Județele care intră în componența Regiunii Vest reprezintă un reper indispensabil pe harta culturală a României. Moștenirea spirituală și materială a veacurilor trecute își face resimțită prezența și astăzi, prin intermediul a numeroase muzee, case de cultură și teatre, colecții publice, biblioteci și, nu în ultimul rând, a tradițiilor și obiceiurilor transmise din generație în generație.

În continuare sunt prezentate câteva date statistice privind unitățile cultural-artistice existente în Regiunea Vest și activitatea acestora.

În anul 2005, în România funcționau 12.455 biblioteci, iar la nivelul Regiunii Vest își desfășurau activitatea 1.151 biblioteci, reprezentând 9,24% din total. Acestea sunt relativ echilibrat distribuite în cele patru județe ale regiunii, cu excepția județului Timiș, unde numărul bibliotecilor în funcțiune este mai ridicat (391 unități).

Numărul volumelor de carte existente în bibliotecile din regiune a fost de 14.445.000, reprezentând 8,28% din totalul volumelor existente în bibliotecile din România.

În ceea ce privește numărul cititorilor înscriși la bibliotecile din Regiunea Vest, acesta este de 393.000, reprezentând 20,36% din totalul populației regiunii. Raportat la numărul total al cititorilor înscriși la bibliotecile din România, cititorii înscriși în Regiunea Vest reprezintă 7,89%, procentaj scăzut comparativ cu ponderea numărului bibliotecilor și a volumelor existente în total.

Tabel III.26. Biblioteci, pe regiuni de dezvoltare și județe, în anul 2005

Regiunea / Județul	Numărul total al bibliotecilor existente	Numărul bibliotecilor publice	Numărul total al volumelor existente	Numărul total al cititorilor înscriși
Total România	12 455	2914	174 380 000	4 977 000
Regiunea Vest	1 151	299	14 445 000	393 000
Arad	232	75	2 931 000	85 000
Caraș-Severin	246	69	2 151 000	64 000
Hunedoara	282	65	3 232 000	106 000
Timiș	391	90	6 131 000	138 000

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2006, INS 2006

Rețeaua muzeelor și a colecțiilor publice care a funcționat în anul 2005 în Regiunea Vest a cuprins 65 de unități (9,75% din numărul total al muzeelor și colecțiilor publice din țară), cu o suprafață expozițională de 8.908.282 mp. Este de remarcat discrepanța mare dintre județul Timiș și celelalte județe din regiune din acest punct de vedere. Suprafața expozițională din județul Timiș reprezintă 95,9% din întreaga suprafață expozițională a Regiunii Vest.

Tabel III.27. Numărul și activitatea muzeelor și a colecțiilor publice în 2005

Regiunea / Județul	Muzee și colecții publice	Numărul vizitatorilor	Suprafața expozițională - mp -
Total România	667	10488083	12891971
<i>de importanță națională</i>	57	2287395	944029
<i>de importanță regională</i>	62	716408	193309
<i>de importanță județeană</i>	186	1587123	891904
<i>de importanță locală</i>	362	5897157	10862729
Regiunea Vest	65	748420	8908282
<i>de importanță regională</i>	7	42944	6947
<i>de importanță județeană</i>	5	62032	159646
<i>de importanță locală</i>	53	643444	8741689
Arad	9	71984	219406
<i>de importanță județeană</i>	3	33900	3707
<i>de importanță locală</i>	6	38084	215699
Caraș-Severin	13	144385	62127
<i>de importanță județeană</i>	1	2132	1239
<i>de importanță locală</i>	12	142253	60888
Hunedoara	9	101359	84272
<i>de importanță regională</i>	2	25528	2270
<i>de importanță locală</i>	7	75831	82002
Timiș	34	430692	8542477
<i>de importanță regională</i>	5	17416	4677
<i>de importanță județeană</i>	1	26000	154700
<i>de importanță locală</i>	28	387276	8383100

Sursa: Activitatea unităților cultural-artistice, INS, 2006

Muzele și colecțiile publice din regiune acoperă o multitudine de domenii. Unele dintre acestea au în posesie exponate de o valoare inestimabilă pentru patrimoniul cultural național. În municipiul Deva, în interiorul clădirii renascentiste, cu transformări baroce ulterioare, Magna Curia, ridicată în secolul al XVI-lea, se găsește Muzeul Civilizației Dacice și Romane, una dintre cele mai reprezentative instituții cultural-științifice din rețeaua muzeală a României. În același județ, pe locul fostei capitale a Daciei Romane, Colonia Ulpia Traiana Sarmizegetusa, astăzi localitatea Sarmizegetusa, funcționează Muzeul Arheologic Sarmizegetusa.

Fără a putea enumera toate muzele și colecțiile publice din Regiunea Vest, care au influențe puternice în formațiunea culturală a locuitorilor, mai amintim câteva: Complexul Muzeal Arad, Colecția de istorie a teatrului, muzicii și cinematografului "Iosif Sârbu" Arad, Muzeul Banatului Montan Reșița, Muzeul Locomotivelor cu Abur Reșița, Colecția de Mineralogie Estetică a Fierului "Constantin Gruescu" (județul Caraș-Severin), Muzeul Banatului Timișoara, Expoziția de Artă Populară "Iulia Folea Troceanu" - Etnografie Buziaș (județul Timiș) etc.

Rețeaua cinematografică din regiune a cuprins, la sfârșitul anului 2005, 7 cinematografe. Toate acestea au funcționat în mediul urban, având o capacitate de 4.676 locuri. Activitatea cinematografică a suferit un puternic recul în ultimii ani, așa cum reiese din compararea datelor statistice pentru anii 2005, respectiv 2004, numărul cinematografelor reducându-se de la 20 în 2004 la doar 7 în 2005. Restrângerea activității cinematografice se resimte și în ceea ce privește numărul spectatorilor și al spectacolelor găzduite în sălile de proiecție.

Tabelul III.28. Cinematografele din Regiunea Vest, pe județe, în perioada 2004-2005

Regiunea / Județul	Cinematografe		Locuri în sălile cinematografelor		Spectatori - mii -	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Total România	155	85	70 496	50 220	4 002	2 830
Vest	20	7	7 886	4 676	320	142
Arad	5	1	1 393	741	87	45
Caraș-Severin	3	2	1 406	1 112	18	5
Hunedoara	6	2	2 305	885	29	10
Timiș	6	2	2 782	1 938	186	82

Sursa: INS, Anuarul Statistic al României 2005, 2006

Rețeaua instituțiilor de spectacol existente în Regiunea Vest (teatre și instituții asimilate: teatre de păpuși și marionete, opere, filarmonici), a cuprins în anul 2005 16 unități, care au avut 1.387 spectacole la care au participat 274.000 spectatori. Majoritatea spectacolelor au fost prezentate în limba română, dar au fost și spectacole în limbile minorităților sau engleză, germană și franceză.

Tabel III.29. Rețeaua și activitatea instituțiilor de spectacol, în Regiunea Vest și județele componente, în anul 2005

Regiunea / Județul	Instituții de spectacol	Număr spectacole	Număr spectatorilor
Total România	146	17348	4198696
Regiunea Vest	16	1387	273756
Arad	4	355	130927
Caraș-Severin	2	223	14384
Hunedoara	2	170	28251
Timiș	8	639	100194

Sursa: Activitatea unităților cultural-artistice, INS, 2006

Activitatea teatrală din regiune a început în prima jumătate a secolului XIX, prin ridicarea primelor teatre din țară, în localitatea Oravița, din județul Caraș-Severin și în

municipiul Arad. În prezent, teatre de prestigiu cum ar fi Teatru Național „Mihai Eminescu“ din Timișoara, Teatrul Dramatic „Ion D. Sîrbu“ din Petroșani, Teatrul „G.A. Petculescu“ din Reșița și Teatrul de Stat din Arad găzduiesc reprezentații sonore. Printre instituțiile de spectacol ale regiunii se mai remarcă Opera Națională Română și Filarmonica „Banatul“, ambele din Timișoara.

În anul 2005, numărul tilurilor publicațiilor cotidiene la nivelul Regiunii Vest a fost de 11, cu un tiraj de 17.263 mii exemplare, iar al celor necotidiene a fost de 33, cu un tiraj de 7.798 mii exemplare. Unui locuitor al Regiunii Vest i-au revenit în medie 8 publicații cotidiene și 3 publicații necotidiene.

Tabel III.30. Numărul tilurilor de ziare și tirajul după frecvența de apariție, în Regiunea Vest și județele componente, în anul 2005

Regiunea / Județul	Cotidiene		Necotidiene	
	Număr tiluri	Tiraj anual - mii exemplare -	Număr tiluri	Tiraj anual - mii exemplare -
Total România	161	358095	232	46633
Regiunea Vest	11	17263	33	7798
Arad	5	11903	3	300
Caraș-Severin	1	773	1	52
Hunedoara	-	-	3	238
Timiș	5	4587	26	7208

Sursa: Activitatea unităților cultural-artistice, INS, 2006